

V Bruseli 4. 6. 2025
COM(2025) 280 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Európska stratégia pre odolnosť v oblasti vody

Európska stratégia pre odolnosť v oblasti vody

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Voda je život. Ľudské bytosti, väčšina druhov a príroda, v ktorej žijeme a od ktorej závisíme, nemôžu prežiť bez vody. Naše životné prostredie, naše hospodárstvo, naša potravinová a energetická bezpečnosť a naša kvalita života sú odkázané na stabilné zásobovanie vodou správnej kvality.

Dnes už však nemôžeme považovať vodu za samozrejmú, čo má dosah na občanov, podniky a životné prostredie. Európa je v dôsledku zmeny klímy najrýchlejšie sa otepľujúcim kontinentom na Zemi. Klimatické prejavy, ako sú extrémne horúčavy, katastrofické záplavy, dlhotrvajúce suchá a lesné požiare, sú čoraz častejšie a intenzívnejšie a tento vývoj bude pokračovať. Tieto javy majú vplyv na zdravie a spôsobujú predčasné úmrtia, narušenie dodávok energie a pitnej vody a čoraz väčšie hospodárske straty¹ pre podniky, poľnohospodárov a akvakultúru. Ak sa nerovnosti súvisiace s vodou nebudú riešiť, môžu uškodiť celkovej hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ² a celého sveta. Platí to najmä v prípade najvzdialenejších regiónov EÚ, v ktorých klimatické tlaky a nedostatky v infraštruktúre spôsobujú, že prístup k čistej a bezpečnej pitnej vode je obzvlášť náročný. **Prístup k čistej a cenovo dostupnej vode je ľudským právom a verejným statkom.**

Odolnosť v oblasti vody je pre EÚ vecou bezpečnosti a pripravenosti na krízy. Voda je základnou potrebou a kritickým zdrojom. Ako sa uvádza v Stratégii únie pripravenosti, bezpečnosť čistých a cenovo dostupných zásob sladkej vody musí byť pre Úniu „hlavnou prioritou“³.

Investície do udržateľného vodného hospodárstva a inovácií posilnia európske podniky a zvýšia konkurencieschopnosť. Päť z prvých desiatich dlhodobých globálnych rizík pre podniky, ktoré určilo Svetové ekonomické fórum⁴, súvisí s vodou. Neudržateľné vodné hospodárstvo oslabuje našu celkovú bezpečnosť dodávok a konkurencieschopnosť, ako sa uznáva v Kompase konkurencieschopnosti⁵ a v Dohode o čistom priemysle⁶. V dôsledku toho je potrebné lepšie začlenenie odolnosti v oblasti vody do podnikateľských rozhodnutí

¹ Suchá len v roku 2022 zapríčinili mimoriadne straty vo výške približne 40 miliárd EUR. Záplavy zapríčinili v rokoch 1980 až 2023 straty vo výške 325 miliárd EUR. Popri týchto výzvach je ďalším problémom znečistenie vody, ktoré vytvára náklady v rozsahu od 55 miliárd EUR do 73 miliárd EUR. Pozri štúdiu Komisie o nákladoch vyplývajúcich z nečinnosti v kontexte pripravovaného preskúmania vykonávania environmentálneho práva.

² Deviatá správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, kapitola 4 „Zelená transformácia“, 2024 (https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en).

³ Európska stratégia únie pripravenosti, JOIN(2025) 130 final.

⁴ „Správa o globálnych rizikách 2024“. Týmto piatimi hlavnými globálnymi rizikami, ktoré sú zároveň rizikami súvisiacimi s vodou, sú: 1. extrémne výkyvy počasia; 2. kritická zmena zemských systémov; 3. strata biodiverzity a kolaps ekosystémov; 4. nedostatok prírodných zdrojov a 5. znečisťovanie, <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>.

⁵ COM(2025) 30 final, Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ.

⁶ COM(2025) 85 final, Dohoda o čistom priemysle: spoločný plán konkurencieschopnosti a dekarbonizácie.

a integrovaná vízia udržateľného vodného hospodárstva, v ktorej by sa zohľadnili dlhodobé klimatické scenáre.

Odolnosť v oblasti vody predstavuje významnú podnikateľskú príležitosť pre priemysel EÚ. Európa je svetovým lídrom v oblasti vodohospodárskych technológií, pričom celosvetovo na ňu pripadá 40 % všetkých súvisiacich patentov⁷. Len v roku 2022 toto odvetvie vytvorilo 111,7 miliardy EUR pridanej hodnoty a podporilo 1,6 milióna pracovných miest v 81 500 podnikoch, z ktorých väčšina sú MSP⁸. Toto postavenie musíme využiť a posilniť konkurenčnú výhodu EÚ v rámci jednotného trhu i v zahraničí. Napríklad v určitých odvetviach existuje potenciál znížiť vodohospodárske a prevádzkové náklady až o 2,8 miliardy EUR ročne, vytvoriť ďalších 9 000 pracovných miest ročne a zároveň rozvíjať potrebné celosvetové odborné znalosti⁹.

Silné globálne vedúce postavenie Európy, pokiaľ ide o odolnosť v oblasti vody, je príležitosťou na vybudovanie strategických spojenectiev s medzinárodnými partnermi. Celosvetová rivalita o čoraz menšie zásoby sladkej vody zhoršuje konflikty a nútené vysídľovanie. Pri súčasnom tempe globálny dopyt po vode v roku 2030 presiahne jej dostupné množstvo o 40 %¹⁰. Celosvetovo bolo v dôsledku katastrof súvisiacich s vodou v roku 2024 vysídlených 40 miliónov ľudí a boli spôsobené škody vo výške viac ako 480 miliárd EUR¹¹. Nadväzujúc na globálny konsenzus¹², že náš aktuálny model hospodárenia s vodou nie je udržateľný, je EÚ odhodlaná zabezpečiť, aby sa z nadchádzajúcej konferencie OSN o vode v roku 2026 stal míľnik pri dosahovaní pokroku v plnení cieľov udržateľného rozvoja.

Zo všetkých týchto dôvodov je najvyšší čas zaradiť odolnosť v oblasti vody do popredia politického programu, ako dala najavo Európska rada¹³, Európsky parlament¹⁴ a Európsky hospodársky a sociálny výbor¹⁵. Preto predsedníčka von der Leyenová vo svojich politických usmerneniach na roky 2024 – 2029 oznámila novú európsku stratégiu pre odolnosť v oblasti vody. Mala by pomôcť všetkým častiam EÚ zlepšiť hospodárenie s vodnými útvarmi, riešiť nedostatok vody, posilniť konkurenčnú inovačnú výhodu vodohospodárskeho priemyslu¹⁶ a zároveň si osvojiť čistý a obehový prístup.

⁷ Európsky patentový úrad, *Innovation in water-related technologies* (Inovácie v technológiách súvisiacich s vodou) (júl 2024), k dispozícii na [tejto adrese](#).

⁸ Eurostat, *Businesses in the water supply, sewerage, waste management and remediation sector* (Podniky v odvetví zásobovania vodou, kanalizácie, odpadového hospodárstva a sanácie) (údaje prevzaté vo februári 2025), k dispozícii na [tejto adrese](#).

⁹ Water Europe (2024), *Socio-economic study on the value of the EU investing in water* (Sociálno-ekonomická štúdia o hodnote investícií EÚ do vody).

¹⁰ Správa globálnej komisie o hospodárení s vodou, 2024.

¹¹ Globálny monitoring vody: súhrnná správa za rok 2024 | PreventionWeb.

¹² Dosiahnutý na konferencii OSN o vode v roku 2023.

¹³ Závery Európskej rady z 23. marca 2023 – EUCO 4/23.

¹⁴ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. mája 2025 o európskej stratégii pre odolnosť v oblasti vody [2024/2104(INI)].

¹⁵ Zastrešujúce stanovisko EHSV „Výzva na prijatie európskej modrej dohody“, CCMI/209 z 25. októbra 2023.

¹⁶ V tomto oznámení sa pojem „vodohospodársky priemysel“ vzťahuje na podniky, či už verejné alebo súkromné, ktoré sa podieľajú na zásobovaní (pitnou) vodou a čistení odpadových vôd vrátane komunálnych a priemyselných odpadových vôd. Zahŕňa okrem iného vodohospodárske inžinierstvo, budovanie vodohospodárskej infraštruktúry, ako aj vývoj a dodávky zariadení a technológií súvisiacich s vodou.

Vodné hospodárstvo členských štátov je usporiadané rôznymi spôsobmi, čo znamená rozličné formy verejného alebo súkromného vlastníctva, prípadne ich kombináciu. Táto stratégia plne rešpektuje príslušné vnútroštátne rozhodnutia a uznáva, že univerzálny prístup tu nie je na mieste, a to najmä berúc do úvahy, že dostupnosť vody sa v jednotlivých členských štátoch podstatne líši, rovnako ako aj zraniteľnosť rôznych odvetví z hľadiska vodného stresu.

2. KĹÚČOVÉ CIELE

V tejto stratégii sa stanovuje spôsob dosiahnutia vodohospodárskej odolnosti Európy, čo je pevne zakotvené vo vízii na rok 2050, ktorú predstavila EÚ na konferencii OSN o vode v roku 2023, v záujme EÚ odolnej z hľadiska vody, pričom sa zaistí dostupnosť vody pre všetkých. Táto vízia spočíva v ochrane a obnove vodných ekosystémov a spravodlivej rovnováhe medzi zásobovaním vodou a dopytom po vode, ktorá reaguje na súčasné potreby, vrátane uplatňovania ľudského práva na bezpečnú pitnú vodu a sanitáciu bez toho, aby to bolo na úkor práv budúcich generácií.

S cieľom nasmerovať Európu na cestu k odolnosti v oblasti vody musíme pracovať na troch cieľoch:

1. obnova a ochrana kolobehu vody ako základu pre udržateľné zásobovanie vodou;
2. budovanie hospodárstva inteligentne využívajúceho vodu spolu s občanmi a hospodárskymi subjektmi spôsobom, ktorý podporuje konkurencieschopnosť EÚ, je atraktívny pre investorov a podporuje prosperujúci vodohospodársky priemysel EÚ;
3. záruka čistej a cenovo dostupnej vody a sanitácie vždy a pre všetkých a posilnenie postavenia občanov v záujme odolnosti v oblasti vody.

Právne predpisy a politiky EÚ vrátane Európskej zelenej dohody poskytujú pevný základ na dosiahnutie týchto cieľov¹⁷. Členské štáty (a ich miestne a regionálne samosprávy) majú často najlepšie predpoklady na to, aby riešili otázky riadenia vodných zdrojov, pretože najlepšie poznajú svoje vlastné okolnosti, výzvy a možné riešenia. V tejto stratégii sa plne uznáva sloboda členských štátov organizovať svoje systémy zásobovania vodou podľa vlastného uváženia v medziach právnych predpisov EÚ. Na podporu iniciatív členských štátov a zlepšenie cezhraničnej spolupráce v oblasti vody sa v nej určuje päť oblastí činnosti na úrovni EÚ: i) správa a vykonávanie; ii) financie, investície a infraštruktúra; iii) digitalizácia; iv) výskum a inovácie, priemysel a zručnosti a v) bezpečnosť a pripravenosť.

2.1. Obnova a ochrana kolobehu vody ako základu pre udržateľné zásobovanie vodou

Dobre fungujúci kolobeh vody je zásadný v záujme odolnosti v oblasti vody. Voda je v cyklickom pohybe, pri ktorom sa prirodzene ukladá, čistí a uvoľňuje, čo je proces závislý od zdravých pôd, mokradí, lesov a iných ekosystémov. Nadmerné využívanie vodných zdrojov a zlé hospodárenie s nimi, znečistenie, ako aj zmena klímy a zhoršovanie životného prostredia však podstatne ovplyvnili tento kolobeh a výrazne znížili množstvo i kvalitu vody.

¹⁷ Pozri prehľad kľúčových cieľov stanovených v existujúcich právnych predpisoch v prílohe II.

Existujúci rámec EÚ pre sladkú vodu, ktorý zahŕňa rámcovú smernicu o vode¹⁸, smernicu o manažmente povodňových rizík¹⁹ a nariadenie o obnove prírody²⁰, poskytuje komplexný regulačný rámec pre kolobeh vody v Európe. Na obnovu kolobehu vody z hľadiska množstva a kvality však bude nutné účinné vykonávanie. Cieľ rámcovej smernice o vode dosiahnuť do roku 2027 dobrý stav všetkých vodných útvarov²¹ a ciele smernice o povodniach zostávajú podkladom na usmernenie opatrení. Komisia bude pri dialógu s členskými štátmi uprednostňovať presadzovanie predpisov na základe svojho najnovšieho posúdenia národných plánov manažmentu povodí a plánov manažmentu povodňových rizík²². V záujme ďalšej podpory práce členských štátov pri riešení nedostatku vody a sucha Komisia vypracuje ukazovatele nedostatku vody a uverejní technické usmernenia k plánom manažmentu sucha. Nariadenie o obnove prírody poskytuje príležitosť na podporu riadenia množstva vody a zvýšenie odolnosti proti suchám, ako aj povodniam pomocou riešení blízkyh prírode. Odolnosť v oblasti vody a odolnosť proti zmene klímy sa musia plne integrovať do národných plánov obnovy prírody, ktoré sa majú vypracovať do roku 2026.

Cieľ rámcovej smernice o morskej stratégii z roku 2008, ktorým bolo dosiahnuť dobrý environmentálny stav morských vôd do roku 2020, nebol splnený. Morská biodiverzita je v úpadku a znečistenie z riek naďalej poškodzuje morský život. V nadväznosti na nedávne hodnotenie²³ Komisia zreviduje rámcovú smernicu o morskej stratégii s cieľom zlepšiť súdržnosť s *acquis* EÚ v oblasti sladkej vody, pričom sa zameria na dosahovanie výsledkov obmedzením oznamovacích požiadaviek a zlepšením správy údajov v rámci jednotlivých regionálnych morských dohovorov.

Popri existujúcich právnych predpisoch musíme zintenzívniť naše úsilie o zlepšenie zadržiavania vody na pevnine. V súlade s paktom EÚ o oceánoch musíme uprednostniť využitie plného potenciálu našich ekosystémov na ukladanie, čistenie, uvoľňovanie a obnovu vody na pevnine i na mori, a to na základe prístupu „od zdroja do mora“. Sladká voda sa cestou späť do mora prirodzene ukladá v pôdach, lesoch, mokradiach, záplavových oblastiach a iných ekosystémoch. Funkciu našich krajinných oblastí slúžiacich ako prirodzená špongia treba vrátiť do pôvodného stavu, aby sa doplnili naše zásoby podzemnej vody a na ochranu biodiverzity. V záujme lepšej koordinácie a rozšírenia existujúcich iniciatív²⁴ zameraných na vyššiu mieru zadržiavania vody na pevnine Komisia vypracuje „nástroj

¹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík (Ú. v. EÚ L 288, 6.11.2007, s. 27 – 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>).

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia (EÚ) 2022/869 (Ú. v. EÚ L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>).

²¹ Správa agentúry EEA o stave vody v EÚ <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

²² Komisia vydala odporúčania pre jednotlivé krajiny v rámci siedmich klastrov: a) urýchlenie opatrení na zníženie rozdielov v dodržiavaní predpisov; b) rozšírenie investícií; c) riešenie kľúčových tlakov; d) zvýšenie odolnosti proti extrémnym javom súvisiacim s vodou (vrátane osobitného odporúčania týkajúceho sa účinného vykonávania smernice o povodniach); e) cezhraničná spolupráca; f) výnimky a g) monitorovanie, posudzovanie a podávanie správ. Viac informácií sa nachádza na adrese https://environment.ec.europa.eu/topics/water/water-framework-directive/implementation-reports_en. **Hodnotenie rámcovej smernice o morskej stratégii [SWD(2025) 50]** a **príloha** k nemu.

²³ **Hodnotenie rámcovej smernice o morskej stratégii [SWD(2025) 50]** a **príloha** k nemu.

²⁴ Misie v oblasti adaptácie a pôdy, usmernenia týkajúce sa krajinných oblastí odolných proti zmene klímy, partnerstvo Urbánnej agendy pre Európsku úniu na tému „vodohospodársky ohľaduplné mesto“ a projekt Interreg pre špongiové mestá v podunajskom regióne.

nasiaknutia“, ktorý poskytne ucelený rámec pre nové a existujúce iniciatívy na zvýšenie miery zadržiavania vody na pevnine. Ako sa uvádza vo Vízii pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo, Komisia má takisto v úmysle stimulovať a podporovať poľnohospodárske postupy, ktoré obnovujú, zachovávajú alebo zlepšujú zdravie pôdy, ako sú prístupy ekologického poľnohospodárstva a agroekologické prístupy, pri ktorých dochádza k zadržiavaniu vody v pôde. V mestských oblastiach by sa mali podporovať tzv. špongiové mestá so zavedenými riešeniami blízky prírode v záujme kontrolovanej absorpcie a uvoľňovania vody. Okrem toho integrovaný manažment sladkých a morských vôd je zásadný. Znečistenie riek, narušenie toku sedimentov a nedostatok vody majú silný vplyv na zdravie morských ekosystémov a životaschopnosť sociálnych a hospodárskych činností, ktoré od nich závisia, ako je rybolov, akvakultúra alebo cestovný ruch²⁵. Pobrežné oblasti zohrávajú kritickú úlohu v kolobehu vody a majú zásadný význam na zabránenie tomu, aby sa znečistenie z pozemných zdrojov dostalo do mora. Účinným priestorovým plánovaním možno znížiť zraniteľnosť pobrežných komunít, miest, námorných prístavov, nízko položených riečnych delť voči zmene klímy, zatiaľ čo námorné prístavy takisto musia prispievať k minimalizácii znečistenia z lodí dodržiavaním príslušných právnych predpisov a politík. Ide zároveň o jednu z tém, ktorými sa má zaoberať stratégia EÚ v oblasti prístavov ohlásená Komisiou. Napokon udržateľný a integrovaný manažment vnútrozemských vodných ciest môže výrazne prispieť k odolnosti v oblasti vody tým, že sa lepšie prispôbi suchám a povodňam, pričom sa zachová prepojenosť plavebných trás.

Ukladanie vody v nádržiach a iných štruktúrach vytvorených človekom si vyžaduje osobitnú pozornosť a dôsledné plánovanie a koordináciu, keďže mnohé hospodárske odvetvia potrebujú stabilné zásobovanie vodou a v priebehu roka majú často rôzne potreby²⁶. Pri opatreniach v oblasti vodného hospodárstva by sa mali uprednostniť riešenia blízke prírode, treba sa však spoliehať aj na štruktúry vytvorené človekom, prípadne kombináciu oboch. Pri plánovaní nových priehrad a nádrží by sa mali dôsledne vyhodnotiť ich environmentálne vplyvy so zapojením všetkých relevantných aktérov a malo by sa zabezpečiť, aby takéto opatrenia boli súčasťou integrovanej a udržateľnej stratégie hospodárenia s vodami, ktorá plne zohľadňuje dlhodobé referenčné klimatické scenáre a prognózy, aby sa predišlo uviaznutým investíciám.

Kvalita a množstvo vody sú dve strany tej istej mince a musíme pokračovať v práci na predchádzaní znečisťovaniu pri zdroji. V roku 2021 malo dobrý ekologický stav len 39,5 % útvarov povrchovej vody v EÚ a len 26,8 % malo dobrý chemický stav²⁷. Musia sa zintenzívniť opatrenia a treba sa zamerať na predchádzanie neudržateľnému využívaniu a obhospodarovaniu pôdy, ako aj hydromorfologickým zmenám, štrukturálne zlému hospodáreniu s vodou v dôsledku legálneho, ako aj nelegálneho nadmerného odberu vody, neefektívnosti vo využívaní vody vo všetkých odvetviach a znečisťovaní vody spojenému s činnosťami, ako je poľnohospodárstvo, priemyselná výroba, ťažba a odpadové hospodárstvo.

Znečistenie vôd má priamy vplyv na zdravie. Môže mať za následok choroby prenášané vodou a zhoršiť antimikrobiálnu rezistenciu. Kríza COVID-19 poukázala na význam

²⁵ Macias, D., Bisselink, B., Carmona-Moreno, C. a kol. *The overlooked impacts of freshwater scarcity on oceans as evidenced by the Mediterranean Sea* (Prehliadané vplyvy nedostatku sladkej vody na oceány na základe dôkazov zo Stredozemného mora). *NAT Commun* 16, 998 (2025).

²⁶ Spoločná stratégia vykonávania podľa usmernenia č. 24 rámcovej smernice o vode, ktoré sa týka manažmentu povodí v meniacej sa klíme, k dispozícii na [tejto adrese](#).

²⁷ Správa Komisie Rade a Európskemu parlamentu o vykonávaní rámcovej smernice o vode (2000/60/ES) a smernice o povodniach (2007/60/ES) (tretie plány manažmentu povodia; druhé plány manažmentu povodňových rizík) [COM(2025) 2 final].

sledovania patogénov a zdravotných parametrov v odpadových vodách na základe prístupu „jedno zdravie“, keďže zdravie ľudí, zvierat, rastlín a životného prostredia sú úzko prepojené.²⁸ Komisia bude naďalej podporovať budovanie kapacít a rozvoj infraštruktúry v oblasti dohľadu nad odpadovými vodami, a to najmä vzhľadom na to, ako zmena klímy zhoršuje zdravotné riziká chorôb súvisiacich s vodou.²⁹

V záujme riešenia otázky znečisťujúcich látok, ktoré predstavujú riziko pre naše životne dôležité zdroje pitnej vody, sú potrebné naliehavé opatrenia. Veľmi perzistentné znečisťujúce látky, ako sú večné chemikálie (PFAS)³⁰, sa naďalej hromadia vo vodách EÚ a majú vplyv na zdravie, ktorého hodnota sa odhaduje na 52 až 84 miliárd EUR ročne³¹. Zároveň ide o výrazného pôvodcu verejného znepokojenia. Znečistenie sladkej vody a mora, a to aj mikroplastmi, sa musí riešiť pri zdroji alebo v rôznych fázach v súlade s akčným plánom nulového znečistenia³². EÚ musí navyše vyvinúť rásne úsilie na vyčistenie lokalít, ktoré už sú značne znečistené týmito a ďalšími všadeprítomnými, perzistentnými, bioakumulatívnymi a toxickými látkami, najmä ak sú takéto látky stále nevyhnutné pri spoločenskom a priemyselnom využití. Čistenie by malo vychádzať zo zásady „znečisťovateľ platí“, pričom by sa mali vyčleniť verejné financie na čistenie lokalít bez majiteľa, v ktorých nemožno dohľadať zodpovedný subjekt. Snahy o sanáciu sú síce veľmi nákladné,³³ výskum a inovácie však dokážu tieto náklady podstatne znížiť vďaka novým technológiám, a to aj na biologickej báze, ktoré budú podporené v stratégii pre biohospodárstvo. Okrem toho, ak sa nájdu partneri ochotní investovať spolu s EÚ, Komisia predloží návrh na vytvorenie verejno-súkromnej iniciatívy na dosiahnutie technologického prevratu v uskutočniteľných a cenovo dostupných metódach detekcie a sanácie PFAS a iných perzistentných chemikálií.

Obmedzenie znečistenia vodných ekosystémov živinami by malo byť ústredným prvkom obnovy kvality vody. Živiny z poľnohospodárstva, mestských sídiel a iných zdrojov majú dosah na ľudské zdravie a zapríčiňujú vznik vodných kvetov a úbytok kyslíka, ktoré sú smrteľné pre vodné ekosystémy. Ide o pretrvávajúci veľký problém, ktorý spôsobuje sociálno-ekonomické straty v odhadovanej výške 75 až 485 miliárd EUR ročne, a to len pokiaľ ide o dusík³⁴. Takéto náklady si vyžadujú urýchlené prijatie opatrení od zdroja do mora vrátane lepšieho vykonávania smernice o dusičnanoch vo všetkých členských štátoch.

²⁸ Odporúčanie Rady 2023/C 220/01 na urýchlenie opatrení EÚ v boji proti antimikrobiálnej rezistencii (AMR); farmaceutický balík a prepracované znenie smernice o čistení komunálnych odpadových vôd [(EÚ) 2024/3019].

²⁹ Európska environmentálna agentúra (2024), *Responding to climate change impacts on human health in Europe: focus on floods, droughts and water quality* (Reakcia na vplyvy zmeny klímy na ľudské zdravie v Európe: zameranie sa na povodne, suchá a kvalitu vody). Správa agentúry EEA 3/2024.

³⁰ Perfluóralkylové a polyfluóralkylové látky.

³¹ [Severská rada ministrov, údaje za rok 2019.](#)

³² Opatrenia na sanáciu PFAS stanovené v tejto stratégii dopĺňajú snahy Komisie pri riešení emisií PFAS pri zdroji v zmysle právnych predpisov o chemikáliách REACH. V tejto súvislosti treba poznamenať, že Komisia do konca roka 2025 očakáva prijatie obmedzenia všetkých PFAS v hasiacich penách, ktoré sú jedným z hlavných zdrojov emisií.

³³ Hospodárske náklady na vyčistenie kontaminácie látkami PFAS v Európe sa odhadujú v rozsahu 5 až 100 miliárd EUR ročne, pričom iba v odvetví vodného hospodárstva hrozí nárast až o 18 miliárd EUR ročne za úpravu pitnej vody, zatiaľ čo náklady na čistenie odpadových vôd a nakladanie s čistiarenským kalom sú podľa odhadov ešte vyššie. Tieto náklady boli odhadnuté v rámci projektu Forever Lobbying Project; viac informácií je k dispozícii na adrese <https://foreverpollution.eu/lobbying/>.

³⁴ Van Grinsven a kol., *Costs and Benefits of Nitrogen for Europe and Implications for Mitigation* (Náklady a prínosy dusíka pre Európu a dôsledky z hľadiska zmierňovania), 2013. Náklady na emisie

Komisia pomôže členským štátom pri posudzovaní potrebného zníženia záťaže živinami prispôsobeného na mieru, a to aj prostredníctvom lepšieho modelovania, interaktívnych máp a výmen najlepších postupov. Komisia bude naďalej podporovať zlepšené a integrované hospodárenie so živinami prostredníctvom rôznych existujúcich fór, prispievať k financovaniu zariadení na skladovanie hnoja a podporovať obehovosť živín, čo môže prispieť k obmedzeniu používania syntetických hnojív. V súčinnosti s oblasťou práce týkajúcou sa hospodárskych zvierat oznámenou vo Vízii pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo tieto opatrenia doplnia vypracovanie dlhodobej vízie, ktorá rešpektuje rozmanitosť živočíšnej výroby v EÚ pri súčasnom zaistení jej udržateľnosti. Zároveň sa posilní úsilie pri podnecovaní extenzifikácie poľnohospodárstva v regiónoch s vysokou koncentráciou hospodárskych zvierat.

Hlavné opatrenia – obnova a ochrana kolobehu vody	Harmonogram
Stanoviť, a to aj na základe štruktúrovaných dialógov s členskými štátmi, priority vykonávania rámcovej smernice o vode a smernice o povodniach so zameraním na kvalitu a množstvo vody.	2025 – 2026
Zrevidovať rámcovú smernicu o morskej stratégii.	2027
Vypracovať ukazovatele nedostatku vody a technické usmernenia k plánom manažmentu sucha.	2026 – 2027
Podporiť riešenie hlavných zdrojov znečistenia: - verejno-súkromná iniciatíva na dosiahnutie technologického prevratu v uskutočniteľných a cenovo dostupných metódach detekcie a sanácie PFAS a iných perzistentných chemikálií, ak sa nájdu správni partneri, - zaviesť súbor nástrojov pomoci pre členské štáty v záujme podpory opatrení na zníženie znečistenia živinami, a to aj prostredníctvom lepšieho modelovania, interaktívnych máp a výmen najlepších postupov.	2027 2026 – 2027

2.2. Budovanie hospodárstva inteligentne využívajúceho vodu, v ktorom sa na nikoho nezabudne, ktoré podporuje konkurencieschopnosť EÚ a ktoré dokáže prilákať investorov

Voda je obmedzený zdroj, ktorý sa musí využívať efektívne. Musíme znížiť dopyt vo všetkých odvetviach hospodárstva presadzovaním šetrenia vodou, efektívnosti a opätovného využívania. Vzhľadom na zvýšený nedostatok vody a suchá ide o zásadný krok na nepretržité zabezpečovanie zásobovania vodou, spravodlivé plnenie požiadaviek rôznych používateľov a podporu vodných a suchozemských ekosystémov. Má to mimoriadny význam v regiónoch s oblasťami s akútnym problémom nadmerného využívania, v ktorých sa nedostatok vody stáva systémovým a významným obmedzením hospodárskeho rozvoja, vrátane niektorých odľahlých a ostrovných komunit s obmedzenou dostupnosťou sladkej vody. V dôsledku zhoršenia zmeny klímy sa podstatne zvýši počet regiónov, ktoré trápí nedostatok vody³⁵. Opatrenia efektívnosti sa musia zamerať najmä na najnáročnejších používateľov vody, a to

³⁵ dusíka a škody zahŕňajú emisie zo všetkých odvetví do povrchových, podzemných a morských vôd, ako aj ovzdušia.
Európska environmentálna agentúra (EEA), Európske posúdenie klimatických rizík (EUCRA), 2024. Podrobnosti o nedostatku vody sú uvedené predovšetkým v kapitole 5 „Zabezpečenie dostupnosti vody“.

aktuálnych aj budúcich, ktorí majú zároveň najväčší záujem na tom, aby sa predchádzalo nadmernému odberu vody vedúcemu k možnému prerušeniu dodávok.

Efektívne využívanie vody je kľúčové a musí byť na prvom mieste. K tejto stratégii je pripojené odporúčanie týkajúce sa uplatňovania zásady prvoradosti efektívneho využívania vody inšpirované skúsenosťami so zásadou prvoradosti energetickej efektívnosti³⁶. Stanovujú sa v ňom hlavné zásady rozhodovania a investícií na základe jasného a predvídateľného, no flexibilného stanovovania priorít spôsobu riadenia dopytu po vode a jej ponuky. Prioritou v celej EÚ by malo byť obmedzenie dopytu a nadmerného odberu vody. Po tom by mala nasledovať efektívnosť už v štádiu návrhu a opätovné použitie, zatiaľ čo zvýšená ponuka by mala byť krajným opatrením.

Na usmernenie opatrení efektívneho využívania vody v celej EÚ by sa mala EÚ vzhľadom na potenciál úspor vody³⁷ zamerať na zvýšenie efektívnosti využívania vody aspoň o 10 % do roku 2030. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami na vypracovaní spoločnej metodiky pre ciele v oblasti efektívneho využívania vody, pričom sa zohľadnia územné a iné rozdiely medzi krajinami, regiónmi a odvetviami. Na základe toho má Komisia v rámci preskúmania tejto stratégie v roku 2027 v úmysle vypracovať spoločné referenčné hodnoty. Niektoré členské štáty už stanovili špecifické ciele na zvýšenie efektívnosti využívania vody na celoštátnej a regionálnej úrovni alebo na úrovni povodia³⁸. Členské štáty sa vyzývajú, aby si na základe svojich vnútroštátnych okolností stanovili vlastné ciele v oblasti efektívneho využívania vody.

Hospodárstvo inteligentne využívajúce vodu si vyžaduje lepšiu kontrolu zdrojov. Na základe údajov za roky 2010 – 2021³⁹ 81 % celkovej spotreby vody pripadá na používateľov, ktorí odoberajú vodu priamo zo zdroja pomocou súkromných systémov, pričom mnohé členské štáty nemajú presné údaje o dostupnosti sladkej vody na svojom území. V súlade s rámcovou smernicou o vode musia orgány vykonávať aktuálne posúdenia dostupnosti vody a jej odberov používateľmi vody a zvýšiť svoje úsilie o evidenciu a kontrolu všetkých odberov, strát a návratov. Zavedením inteligentného merania vody vo všetkých hospodárskych odvetviach bude možné dosiahnuť precízne monitorovanie vodných tokov a zároveň pomôcť občanom a podnikom riadiť svoje využívanie vody efektívnejšie. Komisia podporí výmenu najlepších postupov vodohospodárskeho bilancovania a inteligentného merania vody vo všetkých hospodárskych odvetviach. Zároveň bude pracovať na spustení iniciatívy EÚ v oblasti vodohospodárskej infraštruktúry a inteligentného merania pre všetkých (pozri oddiel 3.3). Okrem toho do konca roka 2026 posúdi kvalitu dostupných údajov o vode a v relevantných prípadoch zreviduje príslušné právne predpisy s cieľom zaviesť nové moduly environmentálnych ekonomických účtov v prípade účtov vôd⁴⁰.

Osobitná pozornosť sa musí venovať posudzovaniu a podľa možnosti obmedzovaniu dopytu po vode, ktorý je spojený s transformáciou na čistý priemysel a digitálnou

³⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en.

³⁷ *Water savings for a water resilient Europe* (Úspory vody v záujme vodohospodárskej odolnosti Európy), Európska environmentálna agentúra 2025, zatiaľ neuverejnené.

³⁸ Napr. Francúzsko si stanovilo cieľ znížiť odber vody o 10 % do roku 2030.

³⁹ Water Europe (2024), *Socio-economic study on the value of the EU investing in water* (Sociálno-ekonomická štúdia o hodnote investícií EÚ do vody).

⁴⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/3024 z 27. novembra 2024, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 691/2011, pokiaľ ide o zavedenie nových modulov environmentálnych ekonomických účtov.

transformáciou, a tento cieľ podporiť inteligentným vodohospodárskym plánovaním. Kľúčové odvetvia v záujme strategickej autonómie EÚ, ako je výroba batérií, polovodiče, vodík, mikročipy a dátové centrá, spotrebúvajú veľké objemy často ultra čistej vody⁴¹. Zároveň pokrok v prechode na čistú energiu a dekarbonizácii nášho energetického systému EÚ pomôžu zlepšiť hospodárenie s vodami⁴². V tejto súvislosti sa musia maximalizovať úspory vody a energie, ktoré zvyčajne idú ruka v ruku, a v záujme odolnosti v oblasti vody sa musí venovať osobitná pozornosť priestorovému plánovaniu. Komisia konkrétne na podporu úspor vody naprieč dátovými centrami ohodnotí ich energetickú efektívnosť a celkovú udržateľnosť a navrhne minimálne výkonnostné normy, a to aj pokiaľ ide o spotrebu vody⁴³. S cieľom podporiť členské štáty pri určovaní najlepších oblastí na zriadenie podnikateľských činností náročných na vodu a prilákať potrebné vodohospodárske investície Komisia zlepší existujúce nástroje na vizualizáciu, pomocou ktorých sa zostavujú environmentálne údaje a údaje týkajúce sa vodovodných a energetických sietí.

Bezpečné opätovné využívanie vody v poľnohospodárstve, pri výrobe energie a priemyselných procesoch musí byť ústredným prvkom integrovaného vodného hospodárstva. Aktuálne sa v EÚ opätovne využívajú len 2,4 % odpadovej vody, pričom medzi členskými štátmi sú veľké rozdiely pohybujúce sa od nuly po 80 %⁴⁴. Komisia podporí členské štáty prostredníctvom usmernení o bezpečnom opätovnom využívaní vody, ako aj prostredníctvom budovania kapacít v kontexte vykonávania existujúcich právnych predpisov⁴⁵. Komisia do júna 2028 vyhodnotí nariadenie o opätovnom využívaní vody a následne na základe jeho výsledkov zváži rozšírenie jeho rozsahu pôsobnosti.

Pokiaľ ide o verejné zásobovanie vodou, ktoré tvorí 13 % spotreby vody v EÚ, pozornosť sa musí zamerať na boj proti únikom a neúmyselným stratám s podporou digitálnych nástrojov. Keďže sa aktuálne vnútroštátne úrovne strát pohybujú od 8 % do 57 %, potenciál na zlepšenie je značný, a to najmä prostredníctvom inteligentného merania vody a diaľkového snímania. V smernici o pitnej vode sa od členských štátov vyžaduje, aby znížili straty vo vodovodných sieťach. Členské štáty s úrovňami strát pri dodávkach vody, ktoré presiahnu limit za celú EÚ (stanoví sa do roku 2028), budú musieť do roku 2030 predložiť národné akčné plány na zníženie strát v rámci svojich dodávateľských sietí.

Udržateľné potravinové systémy sú významným spojencom pre odolnosť v oblasti vody a spoločná poľnohospodárska politika má zásadnú úlohu. Udržateľné poľnohospodárstvo a obhospodarovanie lesov značne prispievajú k zvyšovaniu odolnosti v oblasti vody a odolnosti proti zmene klímy zmiernením sucha a povodní (oddiel 2.1). Na druhej strane má výroba, spracovanie, maloobchodný predaj, balenie a preprava potravín výrazný vplyv na kvalitu a množstvo vody. Na poľnohospodárstvo pripadá 51 % celkovej spotreby vody v EÚ

⁴¹ Water Europe (2024), *Socio-economic study on the value of the EU investing in water* (Sociálno-ekonomická štúdia o hodnote investícií EÚ do vody).

⁴² IEA, *Clean energy can help to ease the water crisis* (Čistá energia môže pomôcť zmierniť krízu v oblasti vody), 22. marca 2023.

⁴³ Správa Komisie Rade a Európskemu parlamentu podľa článku 12 smernice 2023/1791 o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955 (prepracované znenie).

⁴⁴ Pracovný dokument útvarov Komisie: Posúdenie vplyvu, ktoré je *sprievodným dokumentom* k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o minimálnych požiadavkách na opätovné využívanie vody, SWD(2018) 249 final.

⁴⁵ Nariadenie o opätovnom využívaní vody, revidovaná smernica o priemyselných emisiách a revidovaná smernica o čistení komunálnych odpadových vôd.

s veľmi výraznými rozdielmi medzi severnou a južnou Európou⁴⁶. Vo Vízii pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo sa zdôraznil význam kvality vody a jej dostupnosti v záujme potravinovej bezpečnosti. Okrem toho by sa malo viac podporovať udržateľné rybárstvo a morská akvakultúra, keďže produkcia v nich prebieha bez použitia sladkej vody.

SPP a národné strategické plány poskytujú podporu na poľnohospodárske postupy a investície, ktoré zlepšujú efektívnosť využívania vody, obehovosť a zadržiavanie vody pri súčasnom obmedzení znečistenia živinami a pesticídmi. Zahŕňa to aj podporu ekologického poľnohospodárstva s jeho viacerými prínosmi, ktoré súvisia so zdravím pôdy a s obmedzeným používaním anorganických hnojív, herbicídov a pesticídov. Zásadný význam má zabezpečenie toho, aby členské štáty v maximálnej miere využívali tieto možnosti a presadzovali vodohospodársky odolné poľnohospodárske postupy, ako je precízne poľnohospodárstvo, kvapkové zavlažovanie, opätovné využívanie vody, lepšie obhospodarovanie pôdy a používanie pesticídov, krajinné prvky a plodiny odolnejšie proti zmene klímy. V nasledujúcom programovom období bude Komisia naďalej podnecovať poľnohospodárov k tomu, aby zlepšovali environmentálnu a klimatickú výkonnosť svojich podnikov, a to aj so zameraním sa na lepšie hospodárenie s vodou.

K odolnosti v oblasti vody môže významne prispieť výroba energie efektívna z hľadiska využitia vody. Až 17 % celkovej spotreby vody v EÚ predstavuje jej využitie ako suroviny alebo chladiva⁴⁷. Ak sa nájdu správni partneri ochotní investovať spolu s EÚ, Komisia predloží návrh na vytvorenie verejno-súkromnej iniciatívy na dosiahnutie technologického prevratu v uskutočniteľných a cenovo dostupných metódach chladenia za sucha.

Odolnosť v oblasti vody by sa mala začleniť do všetkých priemyselných odvetví. Revidovanou smernicou o priemyselných emisiách sa zabezpečí, aby veľké priemyselné subjekty postupne znižovali dopyt po vode, zvýšili efektívnosť využívania vody a zlepšili opätovné využívanie vody vo všetkých výrobných procesoch. Efektívne a opätovné využívanie vody by mali byť začlenené do všetkých priemyselných odvetví s najvyššou náročnosťou na vodu, a to najmä prostredníctvom dostupných platforiem na podporu zainteresovaných strán⁴⁸. V tejto súvislosti Komisia spustí pilotný projekt na podporu efektívneho využívania vody vo vybraných priemyselných klastroch.

Súčasťou riešenia môže byť zvýšenie ponuky využitím morskej vody na nahradenie sladkej vody, a to najmä v regiónoch, ktoré sú vážne postihnuté nedostatkom vody, ak by sa to urobilo udržateľne. V rámci prístupu integrovaného manažmentu, pri ktorom sa uprednostňuje obmedzenie dopytu pred zvýšením ponuky na základe miestnych podmienok, môže odsolovanie morskej vody zabezpečiť stabilné zásobovanie vodou nad rámec hydrologického cyklu. Napriek tomu ide o nákladné riešenie, ktoré je veľmi náročné na energiu a má značné vplyvy na životné prostredie. Komisia bude preto podporovať inovácie v tejto oblasti s cieľom obmedziť spotrebu energie a znížiť emisie skleníkových plynov, a to najmä podporou využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Inovatívnymi riešeniami by sa mali zároveň zmierniť vplyvy nakladania so soľankou na životné prostredie a zvýšiť miera recyklácie a opätovného využívania energie a minerálov zo soľanky v priemyselnom odvetví.

⁴⁶ Európska environmentálna agentúra (2024), *Europe's state of water 2024* (Stav vody v Európe 2024). Správa EEA 7/2024, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie.

<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

⁴⁷ Európska environmentálna agentúra (2024), *Europe's state of water 2024* (Stav vody v Európe 2024).

<https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

⁴⁸ Napr. súčasná platforma pre spôsoby transformácie na podporu zainteresovaných strán.

Hlavné opatrenia – budovanie hospodárstva inteligentne využívajúceho vodu, v ktorom sa na nikoho nezabudne, ktoré podporuje konkurencieschopnosť EÚ a ktoré dokáže prilákať investorov	Harmonogram
Odporúčanie týkajúce sa zásady prvoradosti efektívneho využívania vody, usmernenia a správa EEA o nevyužitom potenciáli efektívneho využívania vody.	2025 – 2026
Podporiť zavádzanie postupov opätovného využívania vody aj mimo poľnohospodárstva a preskúmať nariadenie o opätovnom využívaní vody.	2026 – 2028
Verejné zásobovanie vodou: podporiť znižovanie strát a modernizáciu infraštruktúry a hĺbkové posudzovanie údajov.	2025 – 2028
Poľnohospodárstvo: - naplno využiť strategické plány SPP v záujme odolnosti v oblasti vody prostredníctvom výmeny poznatkov a inovatívnych riešení podporovaných sieťou SPP EÚ, európskym partnerstvom v oblasti inovácií (EIP-AGRI), ako aj lepšími a nezávislými poľnohospodárskymi poradenskými službami, - v nasledujúcom programovom období naďalej podnecovať poľnohospodárov k tomu, aby zlepšovali environmentálnu a klimatickú výkonnosť svojich podnikov, a to aj so zameraním sa na lepšie hospodárenie s vodami.	2025 – 2026
Priemysel a energetika: - spustiť pilotný projekt na podporu efektívneho využívania vody vrátane technológií bez použitia vody a s uzavretým vodným cyklom vo vybraných priemyselných klastroch, - zahrnúť využívanie vody medzi parametre spoločnej schémy Únie na hodnotenie udržateľnosti dátových centier a navrhnuť minimálne výkonnostné normy týkajúce sa spotreby vody, - verejno-súkromná iniciatíva na dosiahnutie technologického prevratu v uskutočniteľných a cenovo dostupných metódach chladenia za sucha, ak sa nájdu správni partneri.	2025 – 2027

2.3. Záruka čistej a cenovo dostupnej vody pre všetkých, posilnenie postavenia spotrebiteľov a iných používateľov

Prístup k bezpečnej a čistej pitnej vode a sanitácii je ľudské právo. Tri desaťročia tvorby a vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti vody, ktoré zahŕňajú smernicu o pitnej vode a smernicu o čistení komunálnych odpadových vôd, spolu so značnými investíciami EÚ vo všeobecnosti zaručili prístup k bezpečnej pitnej vode a sanitácii v celej EÚ v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv⁴⁹. Napriek tomu 1,5 % obyvateľstva EÚ žije bez základných sanitárnych zariadení a približne 4 % nemá riadny prístup k bezpečnej pitnej vode. Opatreniami v tejto oblasti sa musí zabezpečiť inkluzívne a spravodlivé úsilie, ktoré rieši potreby žien a zraniteľných skupín, ako sú osoby so zdravotným postihnutím a menšiny, ako aj najmenej bohatých regiónov EÚ v snahe podporiť sociálnu, hospodársku a územnú súdržnosť vrátane najvzdialenejších regiónov. V prípade takýchto regiónov majú mimoriadny

⁴⁹

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_en.

význam špecifické klimatické výzvy, ktorým čelia, v kombinácii s neadekvátnou vodohospodárskou infraštruktúrou, čo má priamy vplyv na prístup k pitnej vode. Ďalším relevantným aspektom je podpora systémov filtrácie vody v oblastiach s tvrdou alebo veľmi tvrdou vodou.

Spotrebitelia zohrávajú zásadnú úlohu pri zvyšovaní odolnosti v oblasti vody. Popri etablovanej environmentálnej značke EÚ⁵⁰ nariadenie o ekodizajne udržateľných výrobkov pomôže spotrebiteľom znížiť spotrebu vody voľbou menej znečisťujúcich výrobkov s efektívnejším využitím vody. Dopyt by sa vďaka tomu mal presmerovať na výrobky s inteligentným využitím vody, pričom by sa podporila čistá a obehová konkurencieschopnosť EÚ. Vznikajú nové súkromné iniciatívy, ako napr. jednotný vodný štítok, s cieľom ohodnotiť vodohospodársku efektívnosť výrobkov.

Pokiaľ ide o využívanie vody v domácnostiach a pri mestskom plánovaní, šetrenie energiou a šetrenie vodou by malo vždy ísť ruka v ruke. Nová smernica o energetickej hospodárnosti budov⁵¹, ktorá ako jeden zo svojich cieľov podporuje energetickú efektívnosť vrátane efektívneho využívania teplej vody, a Nový európsky Bauhaus poskytujú značné príležitosti na posilnenie úsilia o zvýšenie odolnosti v oblasti vody v celom zastavanom prostredí a zároveň zlepšujú účasť používateľov a občanov a výmenu najlepších postupov v oblasti plánovania a koncepcií návrhov zameraných na vodohospodársku odolnosť. To sa odrazí v nadchádzajúcom pracovnom programe Nového európskeho Bauhausu na roky 2026 – 2027 a v pripravovanom pláne pre cenovo dostupné bývanie, v ktorom sa zohľadní aj udržateľnosť bývania vrátane odolnosti v oblasti vody.

Treba klásť väčší dôraz na informovanosť a zapojenie verejnosti do vodného hospodárstva. Lepšiu informovanosť možno podporiť digitálnymi nástrojmi, pričom ide o kľúč k zvýšeniu ochoty občanov šetriť vodou, ale aj k zníženiu ich vystavenia rizikám vyplývajúcim z povodní alebo zo sucha (pozri oddiel 3). Zabezpečením plného vykonávania požiadaviek na informovanie verejnosti a transparentnosť sa pomôže zvýšiť povedomie občanov a pripravenosť zapojiť sa do inkluzívneho riadenia vodných zdrojov. Komisia podporí výmenu najlepších postupov pri zvyšovaní informovanosti a poskytovaní potrebných nástrojov spoločnosti, aby sa účinnejšie zapájala do vodného hospodárstva a plánov manažmentu povodí a povodňových rizík.

Politiky stanovovania cien vody založené na skutočnom používaní, vplyve na životné prostredie a platobnej schopnosti sú zásadné na zaistenie prístupu k vode pri súčasnom vytváraní správnych stimulov pre spotrebiteľov a iných používateľov. Rámcová smernica o vode podnecuje spoľahlivé vnútroštátne politiky stanovovania cien vody na základe spravodlivého rozdelenia úhrady nákladov a zásady „znečisťovateľ platí“. Revidovanou smernicou o pitnej vode a smernicou o komunálnych odpadových vodách sa zabezpečujú pravidelné a komplexné informácie o spotrebe vody a cenách a poskytujú sa rady, ako ich

⁵⁰ Nedávno prijatý pracovný plán pre ekodizajn udržateľných výrobkov a energetické označovanie na roky 2025 – 2030 zahŕňa textilie/odevy, železo a oceľ a hliník ako výrobky, na účely ktorých sa zostavia nové požiadavky, ako aj niekoľko energeticky významných výrobkov súvisiacich s vodou, napr. umývačky riadu a práčky, na účely ktorých budú k dispozícii požiadavky na ekodizajn a/alebo energetické štítky.

⁵¹ V smernici o energetickej efektívnosti sa od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili, že regionálne a miestne samosprávy vypracujú miestne plány vykurovania a chladenia prinajmenšom v obciach s viac ako 45 000 obyvateľmi.

znížiť. Výmena najlepších postupov pomôže členským štátom využiť tieto nástroje čo najúčinnším spôsobom.

Hlavné opatrenia – záruka čistej a cenovo dostupnej vody pre všetkých, posilnenie postavenia spotrebiteľov a iných používateľov	Harmonogram
Riešiť vodnú stopu výrobkov pri stanovovaní alebo aktualizácii požiadaviek podľa nariadenia o ekodizajne udržateľných výrobkov a environmentálnej značky EÚ.	2025 – 2027
Podporiť najlepšie postupy týkajúce sa informovanosti verejnosti a úlohy stanovovania cien vody s cieľom podporiť efektívne využívanie vody, úhrady nákladov a uplatňovanie zásady „znečisťovateľ platí“, ako aj súvisiace riadenie vodných zdrojov na vnútroštátnej úrovni.	2026 – 2027
Posilniť úsilie o zvýšenie odolnosti v oblasti vody v celom zastavanom prostredí pomocou nadchádzajúceho pracovného programu Nového európskeho Bauhausu na roky 2026 – 2027 a pripravovaného plánu pre cenovo dostupné bývanie.	2026

3. PÄŤ OBLASTÍ UMOŽŇUJÚCICH VYDLÁŽDIŤ CESTU PRE VODOHOSPODÁRSKY ODOLNÝ EURÓPU

Na dosiahnutie cieľov uvedených v stratégii potrebujeme celospoločenský prístup s posilnenou spoluprácou medzi občanmi, podnikmi, občianskou spoločnosťou a skupinami venujúcimi sa ochrane prírody, ako aj angažované správne orgány pracujúce naprieč politicky izolovanými oddeleniami a úrovňami, a to so zapojením všetkých zainteresovaných strán. EÚ túto ambíciu podporí opatreniami v piatich oblastiach.

3.1. Verejná správa a vykonávanie predpisov na urýchlenie zmeny

Dosiahnutie odolnosti v oblasti vody bude závisieť od posilneného vykonávania komplexného súboru právnych predpisov EÚ v oblasti vodného hospodárstva, ako aj silnejších synergii s politikami v odvetviach, ako je poľnohospodárstvo, priemysel, energetika, doprava a ochrana spotrebiteľa. Regulačné orgány už desaťročia podnikajú kroky na ochranu vody v politikách EÚ v oblasti životného prostredia, ako aj zdravia. Prostredníctvom Európskej zelenej dohody sa preskúmalo a zmodernizovalo viacero kľúčových právnych predpisov, vďaka čomu sa dosiahol veľký pokrok. Napriek tomu, ako vyplýva z nedávnej správy Komisie⁵², medzery vo vykonávaní a financovaní dosiaľ značne bránili dosiahnutiu cieľov právnych predpisov v oblasti vodného hospodárstva. Napríklad viaceré členské štáty pri vypracúvaní svojich tretích plánov manažmentu povodí a druhých plánov manažmentu povodňových rizík náležite nereagovali na odporúčania Komisie vydané v roku 2019 a zatiaľ nezavedli náležité registre, kontroly a v relevantných prípadoch sankcie, aby sa zabránilo nadmernému odberu vody.

Komisia nadviaže na zistenia svojho najnovšieho posúdenia národných plánov a svoje odporúčania pre celú EÚ a jednotlivé krajiny a zintenzívni presadzovanie. Začne štruktúrované dialógy s členskými štátmi s cieľom spoločne pracovať na posilnení vykonávania širšieho okruhu *acquis* EÚ v oblasti vodného hospodárstva. Nástroj technickej

⁵² Správa Komisie Rade a Európskemu parlamentu o vykonávaní rámcovej smernice o vode (2000/60/ES) a smernice o povodniach (2007/60/ES) (tretie plány manažmentu povodia; druhé plány manažmentu povodňových rizík) [COM(2025) 2 final].

podpory môže pomôcť členským štátom riešiť výzvy súvisiace s vodou vrátane tých, ktoré boli identifikované v rámci európskeho semestra.

Zjednodušenie pravidiel EÚ týkajúcich sa vodného hospodárstva môže významne prispieť k ich vykonávaniu. Komisia pravidelne hodnotí kľúčové právne predpisy, ako je smernica o dusičnanoch, ktorá je práve predmetom hodnotenia. Cieľom Komisie je ďalej zjednodušiť elektronické podávanie správ v zmysle rámcovej smernice o vode a zvýšiť jeho efektívnosť na základe prebiehajúcej štúdie. Revízia rámcovej smernice o morskej stratégii takisto povedie k značnému zjednodušeniu. V kontexte vykonávania systému rozšírenej zodpovednosti výrobcov uvedeného v článku 9 smernice (EÚ) 2024/3019 o čistení komunálnych odpadových vôd Komisia uskutoční aktualizovanú štúdiu nákladov a potenciálnych vplyvov na dotknuté odvetvia. Komisia bude okrem toho pokračovať v podpore členských štátov pri pragmatickom navrhovaní vnútroštátnych systémov s cieľom predísť neočakávaným alebo nezamýšľaným dôsledkom, a to najmä pokiaľ ide o dostupnosť a cenovú prijateľnosť liekov⁵³.

Udržateľné zavádzanie zelenej a digitálnej transformácie sa musí riadiť územným plánovaním s inteligentným využitím vody. Komisia zlepši existujúce nástroje na vizualizáciu, pomocou ktorých sa zostavujú environmentálne údaje spolu s údajmi týkajúcimi sa vodovodných a energetických sietí. Cieľom je poskytnúť členským štátom informácie pre rozhodnutia týkajúce sa priestorového plánovania tak, aby im pomohli určiť najlepšie oblasti na zriadenie podnikateľských činností náročných na vodu a zároveň prilákať investorov v záujme realizácie obnovy prírody a modernizácie vodovodných sietí na podporu týchto podnikov.

Cezhraničná spolupráca sa musí ešte viac zlepšiť. V Európe je 75 cezhraničných povodí. Hoci sa v rámcovej smernici o vode od členských štátov výslovne vyžaduje zabezpečiť koordinované vykonávanie predpisov v prípade medzinárodných povodí, existuje priestor na harmonizovanejšie posudzovanie stavu vodných útvarov, lepší súlad medzi opatreniami prijatými krajinami v hornej a spodnej časti toku, a to aj partnerskými riečnymi krajinami mimo EÚ, a zvýšený dôraz na riadenie množstva vody. Komisia podporí partnerské iniciatívy s cieľom rozvíjať spoluprácu medzi organizáciami, regiónmi a mestami s riečnymi povodiami aorskými oblasťami prostredníctvom programov a iniciatív EÚ, ako je Horizont Európa, partnerstvo Urbánnej agendy pre Európsku úniu na tému „vodohospodársky ohľaduplné mesto“ a komunita praxe v oblasti súdržnosti pri transformáciách⁵⁴. Zaisť sa tým dôležité zapojenie regionálnej a miestnej úrovne, o čom svedčia iniciatívy v rámci programov Interreg.

Hlavné opatrenia – verejná správa a vykonávanie predpisov na urýchlenie zmeny	Harmonogram
Zintenzívniť presadzovanie predpisov a začať štruktúrované dialógy so všetkými členskými štátmi na urýchlenie a rozšírenie vykonávania <i>acquis</i> EÚ v oblasti vodného hospodárstva na základe kľúčových priorít presadzovania predpisov vyplývajúcich z najnovšieho posúdenia plánov manažmentu povodí a povodňových rizík.	2025 – 2026
V rámci komunity praxe v oblasti súdržnosti pri transformáciách organizovať pravidelné výmeny s regiónmi, mestami a vodohospodárskymi orgánmi s cieľom podporiť výmenu najlepších	2025 – 2027

⁵³ Ako sa požaduje aj v uznesení Európskeho parlamentu zo 7. mája 2025 o európskej stratégii pre odolnosť v oblasti vody [2024/2104(INI)].

⁵⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/cohesion-4-transition_en.

postupov týkajúcich sa „špongiových krajinných oblastí“, ako aj cezhraničnú spoluprácu v oblasti vody identifikovanú v rámci Interreg.	
Zaviest' vizualizátor integrujúci environmentálne údaje s údajmi týkajúcimi sa vodovodných a energetických sietí na pomoc členským štátom v ich úsilí pri priestorovom plánovaní s cieľom určiť najlepšie oblasti na vzájomne výhodné umiestnenie podnikateľských činností náročných na vodu.	2027

3.2. Financie, investície a infraštruktúra na dosiahnutie stabilného zásobovania

Bez značných dodatočných verejných a súkromných investícií vo všetkých fázach riadenia vodných zdrojov bude pokrok smerom k odolnosti v oblasti vody príliš pomalý alebo nebude mať zmysluplný vplyv. Aktuálne ročné kapitálové investície do vodohospodárskych opatrení (z prostriedkov EÚ, EIB a vnútroštátnych rozpočtov) dosahujú približne 55 miliárd EUR (v cenách z roku 2022), z čoho vyplýva nedostatok investícií vo výške približne 23 miliárd EUR ročne (0,1 % HDP EÚ) na vykonávanie existujúcich právnych predpisov v oblasti vodného hospodárstva⁵⁵. Súčasťou toho sú investície na premenu dažďovej vody na zelenú vodu (uloženú v suchozemských ekosystémoch) prostredníctvom riešení blízkejšie prírode a šedej vody (používané v mestských sídlach alebo pri priemyselných procesoch) na modrú vodu (rieky a moria), aby sa vrátila do stavu, ktorý neškodí prírode. Investície musia pokrývať všetky fázy riadenia vodných zdrojov a musia sa plánovať integrovaným spôsobom, pričom sa zohľadnia budúce klimatické scenáre a posúdenie výsledných rizík. Investície musia podporovať aj nové vodohospodárske technológie. Členské štáty môžu napríklad využiť stimuly poskytnuté v rámci platformy BlueInvest v modrých odvetviach a pri vývoji kritických technológií súvisiacich s vodou, ktoré spĺňajú požiadavky Platformy strategických technológií pre Európu (STEP). Zároveň je potrebné, aby sa členské štáty vyhýbali dotáciám, ktoré môžu ako vedľajší účinok škodiť životnému prostrediu alebo viesť k neefektívnemu využívaniu vody.

V nedávnom preskúmaní politiky súdržnosti v polovici trvania Komisia navrhla mimoriadny balík opatrení s cieľom povzbudiť členské štáty a regióny, aby investovali do odolnosti v oblasti vody. Súčasťou tohto balíka je financovanie z prostriedkov EÚ do výšky až 100 % a predbežné financovanie investícií do odolnosti v oblasti vody s podielom 30 %, ktoré sú naplánované v rámci osobitnej priority pre tento nový špecifický cieľ, ako aj rôzne možnosti flexibility.

Niektoré členské štáty majú ťažkosti s vynakladaním dostupných finančných prostriedkov EÚ z dôvodu nedostatku administratívnych kapacít a právnych či organizačných prekážok. Kapacita na uskutočňovanie investícií do odolnosti v oblasti vody sa musí zlepšiť, a to konkrétne v menej rozvinutých regiónoch. Spolu s reformami riadenia vodných zdrojov na náležitej úrovni môže technická pomoc prispieť k zaisteniu toho, aby sa dostupné finančné prostriedky EÚ využívali čo najúčinnejšie.

Dostupné finančné prostriedky EÚ by sa mali rýchlo mobilizovať na investície zamerané na zníženie strát pomocou digitálnych nástrojov, inteligentného merania a technológií na

⁵⁵ Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie, Potreby environmentálnych investícií, financovanie a nedostatky v EÚ27 – aktualizácia 2024 (interná analýza). Treba poznamenať, že táto suma vychádza najmä z potrieb v oblasti zásobovania vodou a sanitácie, zatiaľ čo náklady na iné opatrenia súvisiace s vykonávaním rámcovej smernice o vode a smernice o povodniach nemusia byť plne zohľadnené.

zvýšenie efektívnosti využívania vody. Tieto investície si vyžadujú menej zložité plánovanie ako veľké vodohospodárske projekty. Komisia vypracuje usmernenia pre členské štáty týkajúce sa (pilotných) projektov s minimálnymi intervenciami (tzv. *plug and play*) v týchto oblastiach s cieľom zjednodušiť a zefektívniť postupy.

Nasledujúci viacročný finančný rámec (VFR) je príležitosťou na ďalšiu podporu odolnosti v oblasti vody prostredníctvom investícií a reforiem. V kontexte národných a regionálnych partnerských dohôd by sa členské štáty mohli zaoberať oblasťami, ako je zlepšenie riadenia, posudzovanie rizík a pripravenosť na katastrofy, vyššia efektívnosť využívania vody a jej opätovné využívanie, prioritné znižovanie dopytu a posilnené kontroly. Okrem toho bude Komisia nabádať členské štáty, aby spolupracovali na iniciatíve zelených a modrých koridorov na podporu obnovy ekologického prostredia a infraštruktúry vrátane riek, mokradí a pobreží.

Komisia navyše posilňuje svoju spoluprácu so skupinou Európskej investičnej banky (EIB) s cieľom zvýšiť verejné a súkromné investície v oblasti vody, a to tak v EÚ, ako aj celosvetovo. Skupina EIB, ktorá je už v súčasnosti najväčším svetovým subjektom poskytujúcim financie v odvetví vodného hospodárstva, vypracovala vodohospodársky program na podporu stratégie Komisie pre odolnosť v oblasti vody s plánovaným financovaním vo výške viac ako 15 miliárd EUR v období 2025 – 2027 na projekty zlepšovania prístupu k vode, regulácie znečisťovania, odolnosti a konkurencieschopnosti odvetvia vodného hospodárstva v EÚ, a to aj prostredníctvom veľkých infraštruktúr a riešení blízkyh prírode. Okrem toho Komisia a Európska investičná banka spoja svoje sily s cieľom riešiť prekážky pri mobilizácii vodohospodárskych investícií. Bude to zahŕňať návrh nového poradenského nástroja pre udržateľné hospodárenie s vodami na financovanie technickej pomoci EIB pri plánovaní projektov, ako aj lepšie vyčísl'ovanie potrieb financovania a možnosti na uľahčenie vodohospodárskych investícií.

Bude potrebné podstatne zvýšiť súkromné investície. Spoluprácou s finančnými inštitúciami možno zmobilizovať viac súkromného financovania do odolnosti v oblasti vody prostredníctvom prístupov kombinovaného financovania, inovatívnych modelov, napr. voda ako služba, a štruktúrovaných ekosystémov pre zelené a modré dlhopisy. Schémy odmeňovania ekosystémových služieb majú potenciál takisto podporiť vytvorenie potrebných trhov. Komisia prijme plán pre prírodné kredity s cieľom využiť potenciál týchto nástrojov a stimulovať rozširovanie týchto trhov. Zjednodušený rámec EÚ pre udržateľné financovanie a zavedenie únie úspor a investícií majú ďalej za cieľ zvýšiť možnosti financovania pre podniky EÚ, a to aj v odvetví vodného hospodárstva.

V dôsledku narušení spôsobených klimatickými javmi sú vodohospodárske investície atraktívnejšie z podnikateľského hľadiska, pričom inovatívne prístupy môžu pomôcť uvoľniť značné súkromné investície. Voda sa čoraz viac uznáva ako finančne zásadný faktor pre podniky, investorov a vlády. Existujú však značné prekážky, ktoré bránia realizácii súkromných investícií v oblasti vodného hospodárstva, čo si často vyžaduje úzku spoluprácu medzi rôznymi zainteresovanými stranami, a to v neposlednom rade v záujme prekonania problémov parazitovania. Komisia zriadi nástroj na podnecovanie investícií do odolnosti v oblasti vody s cieľom implementovať 20 pilotných inovatívnych prípadov prirodzeného zadržiavania vody a efektívneho využívania vody združujúcich miestnych vodohospodárskych investorov, poskytovateľov riešení a subjekty, ktoré čelia problémom, s cieľom inšpirovať podobné opatrenia v celej EÚ. Mohlo by sa pritom nadviazať aj na siete živých laboratórií zriadených napr. v rámci európskych partnerstiev a misií. S cieľom riešiť čoraz väčšiu výzvu s poisťovaním hospodárskych strát spôsobených prírodnými katastrofami vrátane katastrof

súvisiacich s vodou v EÚ Komisia preskúma možné riešenia na zníženie nedostatkov v ochrane pomocou poistenia, a to nadviazaním na návrhy Európskej centrálnej banky (ECB) a Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA).⁵⁶ K zatraktívneniu vodohospodárskych investícií z podnikateľského hľadiska prispievajú aj stimuly v záujme lepších informácií, stanovovania cien a regulácie využitia vody (pozri oddiel 2.3) okrem iného v odvetviach, ktoré sú značne závislé od vody a čoraz zraniteľnejšie voči jej nedostatku, ako je poľnohospodárstvo, akvakultúra a energetika.

Hlavné opatrenia – financie, investície a infraštruktúra na dosiahnutie stabilného zásobovania	Harmonogram
Spustiť vodohospodársky program EIB a poradenský nástroj pre udržateľné hospodárenie s vodami v spolupráci s Komisiou s cieľom zintenzívniť pomoc potenciálnym príjemcom úverov, čím sa zvýši počet plánovaných projektov.	2025
Podporiť členské štáty a regióny pri presmerovaní fondov politiky súdržnosti na odolnosť v oblasti vody v rámci preskúmania v polovici trvania.	2025
Zriadiť nástroj na podnecovanie investícií do odolnosti v oblasti vody.	2026 – 2027
Spustiť iniciatívu zelených a modrých koridorov na podporu obnovy ekologického prostredia a infraštruktúry vrátane riek, mokradí a obnovy pobrežia s cieľom obnoviť kolobeh vody pomocou prístupu „od zdroja do mora“.	2027
Prijať plán pre prírodné kredity s cieľom využiť potenciál týchto nástrojov a stimulovať rozširovanie týchto trhov.	2025

3.3. Digitalizácia a umelá inteligencia na urýchlenie a zjednodušenie správneho hospodárenia s vodami

Digitalizácia má významný potenciál na revolučnú premenu hospodárenia s vodami a podporu udržateľného využívania vody. Budú vďaka nej dostupné včasné poznatky v záujme lepšej tvorby politík a lepšieho navrhovania a prevádzky vodohospodárskej infraštruktúry a služieb. Na trhu sú k dispozícii mnohé digitálne riešenia vrátane umelej inteligencie⁵⁷. Ich zavádzanie do praxe je však naďalej príliš pomalé a nerovnomerné.

S cieľom uvoľniť tento prevažne nevyužitý potenciál a nadväzujúc na pripravované oznámenia o dátovej únii a využívaní umelej inteligencie Komisia prijme akčný plán zameraný na riešenie osobitných výziev odvetvia vodného hospodárstva, ako sú analógové a zastarané systémy a veľmi veľké dátové súbory rozptýlené v mnohých rôznych úložiskách. Bude zahŕňať dva hlavné piliere: i) zavádzanie digitálnych riešení prostredníctvom financovania a výmeny poznatkov s cieľom rozvíjať digitálne zručnosti a podnecovať transfer technológií v odvetví vodného hospodárstva a ii) podporu výmeny vodohospodárskych údajov prostredníctvom podpory vytvárania vnútroštátnych dátových portálov na prekonanie fragmentácie a zabezpečenie toho, aby boli údaje ľahko vyhľadateľné, prístupné bezplatne,

⁵⁶ ECB a EIOPA, *Towards a European system for natural catastrophe risk management* (Na ceste k európskemu systému manažmentu rizík prírodných katastrof), spoločný dokument, december 2024.

⁵⁷ Patrí sem inteligentný merací systém poskytujúci údaje o využívaní vody v reálnom čase, systémy prediktívnej údržby a detekcie strát, digitálne dvojčatá, ako aj produkty založené na údajoch generovaných snímačmi *in situ*, ako aj dronovými alebo družicovými snímačmi.

interoperabilné a opakovane použiteľné v súlade s požiadavkami smernice o otvorených dátach⁵⁸.

Vďaka jednotnému kontaktnému miestu pre produkty pozorovania Zeme, ktoré sú relevantné pre vodné hospodárstvo, bude riadenie vodných zdrojov z vesmíru ľahko prístupné pre všetkých. Hoci sa pozorovanie Zeme využíva už desaťročia na predpovedanie sucha a povodní, jeho každodenné použitie na účely riadenia vodných zdrojov je rozšírené oveľa menej. Program Copernicus a jeho šesť špecializovaných služieb poskytujú rozsiahle portfólio produktov súvisiacich s vodou, ktoré sú k dispozícii v plno rozsahu, bezplatne a na otvorenom základe. Tieto informácie sú však rozptýlené. Komisia zriadi jednotné kontaktné miesto pre produkty pozorovania Zeme, ktoré sú relevantné pre vodné hospodárstvo (tematické vodohospodárske centrum), s cieľom združiť na jednom mieste údaje, produkty a nástroje programu Copernicus súvisiace s vodou a uľahčiť prístup k týmto údajom a ich využívanie. Ďalej podporí spoluprácu medzi komunitami zaoberajúcimi sa pozorovaním Zeme a vodným hospodárstvom v rámci partnerstva s vedomostným centrom Spoločného výskumného centra pre pozorovanie Zeme, pričom sa zabezpečí, že produkty Copernicus reagujú na potreby používateľov a tvorcov politik.

Vodohospodárske orgány a orgány zodpovedné za plánovanie a udeľovanie povolení, ako aj súkromný sektor môžu potrebovať pomoc pri posudzovaní rizík v dôsledku zmeny klímy. Digitálne modely vyvíjané Komisiou, ako je digitálne dvojča oceánu a Destinácia Zem, podporia posúdenie dlhodobých podmienok a dostupnosti vody v rámci rôznych scenárov zmeny klímy či ľudských činností. Takéto spôsobilosti by sa mohli sprístupniť celoštátnym a miestnym správnym orgánom pred rokom 2030.

Hlavné opatrenia – digitalizácia a umelá inteligencia na urýchlenie a zjednodušenie správneho hospodárenia s vodami	Harmonogram
Vyvinúť a implementovať aplikácie Destinácia Zem a digitálne dvojča oceánu EÚ v záujme odolnosti v oblasti vody a do roku 2030 sprístupniť tieto spôsobilosti celoštátnym a miestnym správnym orgánom v EÚ aj mimo nej.	2025 – 2030
Vypracovať celounijný akčný plán digitalizácie v odvetví vodného hospodárstva vrátane celounijnej iniciatívy týkajúcej sa inteligentného merania pre všetkých.	2026
Zriadiť tematické vodohospodárske centrum v rámci programu Copernicus.	2026

3.4. Výskum a inovácie, vodohospodársky priemysel a zručnosti na posilnenie konkurencieschopnosti

Inovácie v oblasti vody sa musia rozšíriť na základe stratégie EÚ pre startupy a scaleupy. Voda je dôležitou zložkou rámcových programov EÚ pre výskum a inovácie a v Európe už existuje veľké portfólio inovatívnych myšlienok a riešení. Zavádzanie týchto riešení do praxe nad rámec fázy projektu je však stále pomalé. Komisia sa touto vecou bude zaoberať vytvorením prepojenia medzi vedou a politikou s cieľom zhodnotiť poznatky z opatrení v oblasti výskumu a inovácií financovaných z prostriedkov EÚ a z vnútroštátnych zdrojov.

⁵⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora.

Komisia spustí priemyselnú alianciu pre inteligentné vodohospodárstvo s cieľom podporiť jeho konsolidáciu stimulovaním inovácií, konkurencieschopnosti a zabezpečením potrebných vodohospodárskych zručností. Ďalej Komisia v súlade s Dohodou o čistom priemysle preskúma, ako môže verejné obstarávanie podporiť hľadiská odolnosti v oblasti vody v príslušných verejných ponukách a zjednodušený prístup MSP na trh s cieľom pomôcť im využiť ich inovačný potenciál. Na doplnenie týchto iniciatív Komisia takisto zriadi európsku vodohospodársku akadémiu s cieľom riešiť potreby kapacít v európskom odvetví vodného hospodárstva, rozvíjať verejno-súkromné partnerstvá, inovácie a transfer technológií s cieľom vyplniť medzery v zručnostiach.

Ľudia všetkých vekových kategórií a naprieč rôznymi disciplínami si potrebujú osvojiť nové zručnosti. Zamestnanosť v odvetví vodného hospodárstva v posledných rokoch stúpa a v tomto trende bude pokračovať⁵⁹. Verejné orgány, ako aj súkromný sektor však čelia problému starnúcej pracovnej sily a nedostatku zručností, najmä v technických oblastiach, ako je čistenie vody a hospodárenie s vodami, ako aj v súvislosti s digitálnymi zručnosťami. Balík opatrení „únia zručností“ vrátane Európskeho sociálneho fondu plus môžu zlepšiť odbornú prípravu orgánov, odborníkov na vodohospodárstvo a komunit. V prípade sladkej vody a oceánov sa musia podporovať zručnosti v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM)⁶⁰. S cieľom vybaviť pracovnú silu EÚ v oblasti vodného hospodárstva správnymi zručnosťami budú Komisia, vodohospodársky priemysel EÚ a zainteresované strany spolupracovať okrem iného na možnom nadviazaní rozsiahleho partnerstva v oblasti zručností. Komisia navyše posilní odborné vzdelávanie zvýšením podpory pre platformu excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy v oblasti hospodárenia s vodami. Využije aj existujúcu sieť európskych modrých škôl na zvýšenie gramotnosti a informovanosti s cieľom zamerať sa na ochranu sladkovodných zdrojov a oceánov v rámci prístupu „od zdroja do mora“.

Napriek solídnej vedomostnej základni pretrvávajú nedostatky v chápaní európskych sladkých a morských vôd, dostupnosti vodných zdrojov, klimatických zmien a prepojenia medzi vodou, energiou, potravinami a ekosystémami. Účinným využitím finančných prostriedkov EÚ na výskum možno prispieť k uvedeniu inovatívnych technológií na trh a podporiť MSP. Na základe špičkového výskumu v rámci misií EÚ „Obnoviť naše vody a oceány“ a „Adaptácia na zmenu klímy“ Komisia do konca roka 2026 prijme stratégiu pre výskum a inovácie v záujme odolnosti v oblasti vody, ktorá sa bude zaoberať fragmentáciou iniciatív EÚ týkajúcich sa výskumu a inovácií.

Napokon na posilnenie konkurencieschopnosti Európy v oblasti vodného hospodárstva podnecovaním inovácií a odstraňovaním nedostatkov v zručnostiach a znalostiach musíme vytvoriť viac synergii a prepojiť priemysel, vzdelávanie a výskum s prístupom „od zdroja do mora“. Komisia preto v roku 2026 zriadi znalostné a inovačné spoločenstvo (ZIS) vo vodohospodárskom, v morskom a námornom odvetví a ekosystéme v rámci Európskeho technologického inštitútu (EIT).

Hlavné opatrenia – výskum a inovácie, vodohospodársky priemysel a zručnosti na posilnenie konkurencieschopnosti	Harmonogram
--	--------------------

⁵⁹ Cedefop (2023). *Skills in transition: the way to 2035* (Transformácia zručností: cesta do roku 2035). Luxemburg: Úrad pre publikácie. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/438491>.

⁶⁰ Strategický plán vzdelávania v oblasti STEM: zručnosti pre konkurencieschopnosť a inovácie, COM(2025) 89.

Prepojenie vedy a politiky na šírenie výsledkov projektov výskumu a inovácií financovaných z prostriedkov EÚ, napr. prostredníctvom platformy jednotného kontaktného miesta.	2026
Stratégia pre výskum a inovácie v záujme odolnosti v oblasti vody.	2026
Priemyselná aliancia pre inteligentné vodohospodárstvo na stimulovanie konkurencieschopnosti.	2026
Európska vodohospodárska akadémia.	2026 – 2027
Znalostné a inovačné spoločenstvo (ZIS) vo vodohospodárskom, v morskom a námornom odvetví a ekosystéme v rámci Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT).	2026

3.5. Bezpečnosť a pripravenosť na posilnenie kolektívnej odolnosti

Členské štáty označili za kľúčové vodohospodárske riziká hrozby v dôsledku zmeny klímy a stratu biodiverzity, zlomyseľné útoky spojené s narušením kritickej vodohospodárskej infraštruktúry a zásobovania vodou spolu s neúmyselným znečistením vnútrozemských a morských vôd. V posledných rokoch takéto katastrofy viedli k čoraz väčšiemu počtu žiadostí o pomoc z mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany (UCPM), a to tak v Európe, ako aj iných častiach sveta. EÚ bude naďalej preukazovať solidaritu pri cezhraničnej spolupráci, v záujme efektívneho využívania dostupných finančných prostriedkov a zníženia potreby zmierňovania následkov katastrof však musí byť takáto solidarita doplnená o zásady pripravenosti ako štandardného opatrenia. V tejto súvislosti je mimoriadne relevantné nariadenie o RESTORE, ktoré podporuje členské štáty pri rýchlej mobilizácii finančných prostriedkov,⁶¹ a preskúmanie politiky súdržnosti v polovici trvania.

Občania potrebujú miestne riešenia, ktoré ich ochránia a umožnia im pripraviť sa na to, čomu nemožno predísť, a to v súlade s Európskou stratégiou únie pripravenosti⁶². V rámci takýchto opatrení sa musia integrovať hľadiská mestského plánovania na riešenie znečistenia pri súčasnom zmierňovaní zmeny klímy a adaptácii na ňu, zlepšovaní manažmentu rizík sucha a povodňových rizík, optimalizovaní využívania digitálnych nástrojov a systémov rýchleho varovania a posilňovaní prepojení už existujúcich nástrojov manažmentu rizík na európskej úrovni (ako sú nástroje včasného varovania služby riadenia mimoriadnych situácií programu Copernicus)⁶³, ako aj na celoštátnej a miestnej úrovni. Musí sa zlepšiť postavenie občanov a komunít, aby mohli konať v záujme adaptácie na zmenu klímy a ochrany pred rizikami povodní a sucha. Sprístupnenie informácií o špecifických rizikách povodní a sucha pre budovy a pôdu je prvým krokom k zvýšeniu spoločenskej odolnosti.

V EÚ existuje mnoho nástrojov na ochranu obyvateľstva pred katastrofami súvisiacimi s vodou alebo na zmiernenie ich vplyvu, nie sú však vždy dostatočne známe alebo využívané. Je dôležité zlepšiť postavenie občanov v záujme získavania informácií o rastúcich rizikách katastrof v dôsledku zmeny klímy, ktoré súvisia s vodou, a ich riadenia, ako sa

⁶¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/3236 z 19. decembra 2024, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1057 a (EÚ) 2021/1058, pokiaľ ide o regionálnu núdzovú podporu obnovy (RESTORE).

⁶² JOIN(2025) 130 final. Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o Európskej stratégii únie pripravenosti.

⁶³ Služba riadenia mimoriadnych situácií programu Copernicus s jej systémami včasného varovania pri lesných požiaroch (Európsky informačný systém o lesných požiaroch – EFFIS), povodniach (Európsky a globálny systém varovania pred povodňami – EFAS a GloFAS) a suchách (Európske a globálne stredisko pre monitorovanie sucha – EDO a GDO) a nástrojom na vizualizáciu oblastí povodňových rizík, ktorý slúži na zvyšovanie povedomia.

požaduje v cieľoch Únie týkajúcich sa odolnosti voči katastrofám vypracovaných v rámci mechanizmu UCPM⁶⁴. Komisia vylepší systémy včasného varovania a monitorovania povodní a sucha v EÚ v reálnom čase podporou opatrení členských štátov, posilnením Európskeho strediska pre monitorovanie sucha a Európskeho systému varovania pred povodňami v rámci služby riadenia mimoriadnych situácií programu Copernicus.

Poznanie a riešenie našich nedostatkov prispeje k zvýšeniu našej odolnosti. Keďže frekvencia a závažnosť vplyvu kybernetických útokov na vodohospodárske zariadenia sa zvyšuje, primerané bezpečnostné plánovanie a lepšie pochopenie zraniteľných miest pomôžu Únii a hospodárskym subjektom pri odražaní nepriateľských operácií proti fyzickej a kybernetickej integrite, a to aj infraštruktúry na zásobovanie pitnou vodou a čistenie odpadovej vody, ako aj pri boji proti úmyselnej vodnej kontaminácii. Veľkým prínosom pre toto plánovanie bude kompletne vykonávanie smernice o odolnosti kritických subjektov (smernica CER)⁶⁵ a smernice o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii (smernica NIS 2)⁶⁶. Pripravované oznámenie Komisie, v ktorom sa stanovujú nezáväzné usmernenia na podporu členských štátov pri určovaní svojich kritických subjektov a podávaní správ o výsledku svojich posúdení rizík, sa bude vzťahovať na odvetvia pitnej a odpadovej vody v súlade s rozsahom pôsobnosti smernice CER. Ďalším dôležitým prvkom posilnenia odolnosti EÚ je podpora verejných orgánov, podnikov a verejnosti pri príprave na budúce klimatické riziká, a to aj využitím spoločných referenčných klimatických scenárov a digitálnych nástrojov pre systémy včasného varovania a monitorovania v EÚ v reálnom čase.

Hlavné opatrenia – bezpečnosť a pripravenosť na posilnenie kolektívnej odolnosti	Harmonogram
Zvýšiť odolnosť vodohospodárskej infraštruktúry na pevnine a na mori prostredníctvom vykonávania smernice o odolnosti kritických subjektov.	2025
Vylepšiť systémy včasného varovania a monitorovania v EÚ v reálnom čase posilnením Európskeho strediska pre monitorovanie sucha a Európskeho systému varovania pred povodňami v rámci služby riadenia mimoriadnych situácií programu Copernicus.	od roku 2025
Prijať európsky plán adaptácie na zmenu klímy.	2026

4. KONAŤ GLOBÁLNE – ÍŠŤ PRÍKLADOM, ANGAŽOVANOSŤ A INICIATÍVY

Do skončenia Agendy 2030 zostáva päť rokov. Pokrok pri plnení cieľa udržateľného rozvoja č. 6⁶⁷ výrazne zaostáva. Celosvetovo 2,2 miliardy ľudí stále nemá prístup k bezpečnej pitnej vode, viac ako polovica ľudstva nemá prístup k bezpečnej sanitácii a v mnohých povodiach dochádza k zvyšovaniu úrovne degradácie, čo ohrozuje zdravie ekosystémov

⁶⁴ Prvé ciele Únie týkajúce sa odolnosti voči katastrofám boli stanovené v článku 6 ods. 5 rozhodnutia o mechanizme UCPM a uverejnené vo februári 2023. Odporúčanie, ktorým sa stanovujú ciele Únie týkajúce sa odolnosti voči katastrofám (Ú. v. EÚ C 56, 15.2.2023, s. 1). Oznámenie s názvom Ciele Únie týkajúce sa odolnosti voči katastrofám: spoločný postup pri riešení budúcich núdzových situácií, COM(2023) 61.

⁶⁵ Členské štáty do roku 2026 prijímú stratégiu na zvýšenie odolnosti kritických subjektov v odvetviach pitnej a odpadovej vody.

⁶⁶ Smernica (EÚ) 2022/2555 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii (smernica NIS 2) (Ú. v. EÚ L 333, 27.12. 2022, s. 80).

⁶⁷ Cieľ udržateľného rozvoja č. 6 Zabezpečiť dostupnosť a udržateľný manažment vody a sanitárnych opatrení pre všetkých.

a dostupnosť vody, a zmena klímy to všetko zhoršuje. Mokrade sú najefektívnejším krajinným prvkom pri prirodzenom riadení vodných zdrojov, na celom svete sa však vytrácajú trikrát rýchlejšie ako lesy, čo zvyšuje riziko dezertifikácie a záplav. Odhaduje sa, že takmer polovica svetovej populácie bude do roku 2030 postihnutá vodným stresom⁶⁸.

V snahe vyhnúť sa urýchlenej vodohospodárskej kríze sú potrebné pohotovú a transformačné globálne kroky vrátane redefinovania toho, ako oceňujeme a riadime vodu pre spoločné blaho. EÚ prostredníctvom svojich opatrení v rámci stratégie Global Gateway prispeje k ochrane a obnove globálneho kolobehu vody, budovaniu hospodárstva inteligentne využívajúceho vodu a zaisteniu dostupnosti vody pre všetkých v súlade s cieľmi tejto stratégie a Paktu pre budúcnosť na úrovni EÚ⁶⁹. Ďalej rozšíri strategické partnerstvá a vodnú diplomaciu na podporu integrovaného hospodárenia s vodnými zdrojmi, prístupu „od zdroja do mora“, využívania riešení blízkych prírode, investícií do udržateľného vodohospodárstva a sanitácie pre všetkých, ako aj politických reforiem zameraných na inovácie. Ako súčasť budovania obehového a konkurencieschopného hospodárstva inteligentne využívajúceho vodu bude EÚ podporovať globálne iniciatívy, ktoré presadzujú efektívne a opätovné využívanie vody vo všetkých hospodárskych odvetviach. EÚ okrem toho podporí finalizáciu a prijatie usmernení *Codex Alimentarius*⁷⁰ s cieľom zabezpečiť mikrobiologicky bezpečné a opätovné využívanie vody pri výrobe potravín na celom svete.

Prepojenie medzi vodou, mierom a bezpečnosťou sa posilní združením humanitárnych, rozvojových a mierových aktérov, ktorí sa budú zasadzovať za dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva s cieľom podporiť bezpečnosť a ochranu vodných zdrojov, pracovníkov vo vodohospodárstve a vodohospodárskej infraštruktúry v oblastiach konfliktu. EÚ stanovením minimálnych environmentálnych požiadaviek na operácie humanitárnej pomoci financované z prostriedkov EÚ podporuje udržateľnosť vodných zdrojov v prostrediach, v ktorých má nedostatok vody mimoriadny vplyv⁷¹.

Silnejšie globálne riadenie vodných zdrojov je zásadné v záujme neustáleho pokroku, strategického usmerňovania a na prekonanie fragmentácie. Na konferencii OSN o vode v roku 2023 sa voda pevne presadila v rámci globálneho politického prostredia vďaka ambicióznemu Akčnému programu pre vodu⁷², po ktorom nasledovala rezolúcia UNEA-6 o vode⁷³, ďalej celosystémová stratégia pre vodu a sanitáciu⁷⁴ a vymenovanie osobitného vyslanca OSN pre vodu. EÚ bude pracovať na ambicióznom výsledku nadchádzajúcich konferencií OSN o vode zameranom na konkrétne kroky vrátane pravidelného medzivládneho procesu OSN v oblasti vody, začlenenia vodohospodárskych otázok do multilaterálnych procesov a zapojenia sa do kľúčových koalícií. EÚ takisto zapojí partnerské krajiny do riadenia vodných zdrojov, a to aj budovaním svojej siete vyslancov členských štátov EÚ pre vodu.

⁶⁸ *The 2024 UN World Water Development Report: Water for Prosperity and Peace* (Správa OSN o svetovom rozvoji v oblasti vody za rok 2024: Voda v záujme prosperity a mieru).

⁶⁹ [Rezolúcia VZ OSN 79/1](#).

⁷⁰ [fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/tr/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXG%2B100-2023%252FCXG_100e.pdf](https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/tr/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXG%2B100-2023%252FCXG_100e.pdf).

⁷¹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/climate-change-and-environment_en.

⁷² <https://sdgs.un.org/conferences/water2023/action-agenda>, s 33 záväzkami EÚ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7443-2023-INIT/en/pdf>.

⁷³ <https://docs.un.org/en/UNEP/EA.6/RES.13>.

⁷⁴ [UN System-wide Strategy for Water and Sanitation July2024 vs23July2024.pdf](#).

EÚ podporí rozšírenie dohovoru OSN o vode⁷⁵ ako prostriedku na presadzovanie udržateľného hospodárenia so spoločnými vodnými zdrojmi, predchádzanie konfliktom, budovanie mieru, bezpečnosti a hospodárskeho rozvoja. Prostredníctvom stratégie Global Gateway⁷⁶ Tím Európa (Komisia, EIB a rozvojové finančné inštitúcie členských štátov) sprístupňuje viac ako 1,2 miliardy EUR na podporu verejnej správy, znalostí a investícií v 18 veľkých cezhraničných povodiach v 47 krajinách Afriky a Strednej Ázie. Patria sem iniciatívy ako Medzinárodný fond na záchranu Aralského mora a program Modrá Afrika.

EÚ posilní partnerstvá medzi krajinami a regiónmi v oblasti vody. Ide o iniciatívy ako Únia pre Stredozemie, Agenda 2030 v oblasti vody a pripravovaný nový pakt pre Stredozemie s cieľom riešiť rastúci nedostatok vody a klimatické vplyvy v tomto regióne. EÚ podporí kandidátske a susedné krajiny, a to aj prostredníctvom investičného rámca pre západný Balkán a východné susedstvo, ako aj Nástroja pre Ukrajinu. V tejto súvislosti má strategický prístup EÚ k Čiernemu moru⁷⁷ mimoriadny význam na podporu miestnych komunít okrem iného proti environmentálnym škodám súvisiacim s vojnou. EÚ navrhne zavedenie príslušných právnych predpisov v oblasti vodného hospodárstva do *acquis*, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o Energetickom spoločenstve⁷⁸. EÚ a Stredná Ázia posilnia svoju spoluprácu prostredníctvom nedávno dohodnutého strategického partnerstva s investičným balíkom Global Gateway v hodnote 12 miliárd EUR, ktorý bude zameraný na štyri kľúčové priority vrátane klímy, vodohospodárstva a energetiky. Vyspelý vodohospodársky priemysel EÚ je kľúčom k podpore partnerských krajín, rozvoju technológií na efektívne využívanie vody, financovaniu udržateľnej infraštruktúry a podnecovaniu inovácií. EÚ bude podporovať politické stimuly, mechanizmy financovania a vodohospodárske MSP s cieľom využiť príležitosti na relevantných trhoch.

EÚ je naďalej odhodlaná pomáhať pri odstraňovaní značných nedostatkov v medzinárodnom financovaní vodohospodárstva. Prostredníctvom stratégie Global Gateway EÚ a jej členské štáty zostávajú najväčším prispievateľom k oficiálnej rozvojovej pomoci, a to aj v oblasti vodohospodárskej infraštruktúry a riešení blízkeho prírody, čo posilňuje mobilizácia zapojenia súkromného sektora prostredníctvom Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj (EFSD+). EIB a Európska banka pre obnovu a rozvoj sa spolu s ďalšími multilaterálnymi rozvojovými bankami zaviazali zvýšiť úroveň financovania v záujme zabezpečenia dostupnosti vody a posilniť vzájomnú spoluprácu⁷⁹. EÚ bude naďalej podporovať investície najmä prostredníctvom mechanizmov kombinovaného financovania a záruk, ako aj zlepšovania investičného prostredia uľahčením právnych reforiem a presadzovaním prísnych spoločenských a environmentálnych noriem. Ide napr. o iniciatívy ako Klimatický investor 2, t.j. kombinovaný finančný nástroj na mobilizáciu až 2,2 miliardy EUR na infraštruktúrne projekty v oblasti vody, sanitácie a oceánov, ako aj

⁷⁵ Dohovor o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier.

⁷⁶ Európska stratégia na riešenie najnaliehavejších globálnych výziev, ktorej cieľom je zmobilizovať investície vo výške až 300 miliárd EUR na udržateľné a vysokokvalitné projekty: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_sk.

⁷⁷ JOIN(2025) 135/3, Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade – strategický prístup Európskej únie k oblasti Čierneho mora.

⁷⁸ [Zmluva o založení Energetického spoločenstva – domovská stránka Energetického spoločenstva](#).

⁷⁹ <https://www.eib.org/files/press/CommitmenttoWaterSecuritywithlogos.pdf>.

strategické obstarávanie a podporu environmentálnych, spoločenských a riadiacich rámcov. Svoju úlohu by mohli zohrať aj partnerstvá pre čistý obchod a investície.

Hlavné opatrenia – konať globálne – ísť príkladom, angažovanosť a iniciatívy	Harmonogram
Presadzovať odolnosť v oblasti vody prostredníctvom stratégie Global Gateway podporou prioritných iniciatív súvisiacich s vodou a intenzívnejším zapojením krajín a regiónov.	od roku 2025

5. ZÁVERY

Komisia vyzýva členské štáty, inštitucionálnych partnerov, podniky a všetky zložky spoločnosti, aby podnikli kroky v súlade s opatreniami navrhnutými v tejto stratégii.

Od decembra 2025 Komisia každé dva roky zvolá fórum pre odolnosť v oblasti vody, na ktorom sa pri inkluzívnom dialógu stretnú zainteresované strany EÚ s cieľom zhodnotiť pokrok dosiahnutý pri zvyšovaní odolnosti v oblasti vody na všetkých úrovniach verejnej správy, podnikov a občianskej spoločnosti a monitorovať vykonávanie tejto stratégie.

V roku 2027 Komisia uskutoční preskúmanie pokroku dosiahnutého pri vykonávaní opatrení zahrnutých v tejto stratégii v polovici trvania. Vykoná aj prvé hodnotenie uplatňovania odporúčania týkajúceho sa prvoradosti efektívneho využívania vody. V tejto súvislosti sa niektoré opatrenia môžu aktualizovať alebo revidovať.

V roku 2029 Komisia vyhodnotí dosiahnutý pokrok vrátane úplného hodnotenia vnútroštátnych opatrení prijatých v súlade s odporúčaním týkajúcim sa prvoradosti efektívneho využívania vody. Komisia zároveň určí možné ďalšie opatrenia potrebné na riešenie vznikajúcich obáv a na základe toho podľa potreby preskúma určené ciele a opatrenia s cieľom dosiahnuť odolnosť v oblasti vody vo všetkých sektoroch spoločnosti.

PRÍLOHA I – ÚPLNÝ ZOZNAM OPATRENÍ

	OPATRENIA	Harmonogram
OBNOVA A OCHRANA KOLOBEHU VODY		
	Stanoviť, a to aj na základe štruktúrovaných dialógov s členskými štátmi, priority vykonávania rámcovej smernice o vode a smernice o povodniach so zameraním na kvalitu a množstvo vody.	2025 – 2026
	Zrevidovať rámcovú smernicu o morskej stratégii.	2027
	Vypracovať ukazovatele nedostatku vody a technické usmernenia k plánom manažmentu sucha.	2026 – 2027
	Riešiť hlavné zdroje znečistenia: • verejno-súkromná iniciatíva na dosiahnutie technologického prevratu v uskutočniteľných a cenovo dostupných metódach detekcie a sanácie PFAS a iných perzistentných chemikálií, ak sa nájdu správni partneri, • zaviesť súbor nástrojov pomoci pre členské štáty v záujme podpory opatrení na zníženie znečistenia živinami, a to aj prostredníctvom lepšieho modelovania, interaktívnych máp a výmen najlepších postupov.	2027 2026 – 2027
BUDOVANIE HOSPODÁRSTVA INTELIGENTNE VYUŽÍVAJÚCEHO VODU, V KTOROM SA NA NIKOHO NEZABUDNE, KTORÉ PODPORUJE KONKURENCIESCHOPNOSŤ EÚ A KTORÉ DOKÁŽE PRILÁKAŤ INVESTOROV		
	Odporúčanie týkajúce sa zásady prvoradosti efektívneho využívania vody, usmernenia a správa EEA o nevyužitom potenciáli efektívneho využívania vody.	2025 – 2026
	Podporiť zavádzanie postupov opätovného využívania vody aj mimo poľnohospodárstva a preskúmať nariadenie o opätovnom využívaní vody.	2026 – 2028
	<u>Verejné zásobovanie vodou:</u> • podporiť znižovanie strát a modernizáciu infraštruktúry a hĺbkové posudzovanie údajov.	2025 – 2028
	<u>Poľnohospodárstvo:</u> • naplno využiť strategické plány SPP v záujme odolnosti v oblasti vody prostredníctvom výmeny poznatkov a inovatívnych riešení podporovaných sieťou SPP EÚ, európskym partnerstvom v oblasti inovácií (EIP-AGRI), ako aj lepšími a nezávislými poľnohospodárskymi poradenskými službami, • v nasledujúcom programovom období naďalej podnecovať poľnohospodárov k tomu, aby zlepšovali environmentálnu a klimatickú výkonnosť svojich podnikov, a to aj so zameraním sa na lepšie hospodárenie s vodami.	2025 – 2026
	<u>Priemysel a energetika:</u> • spustiť pilotný projekt na podporu efektívneho využívania vody vrátane technológií bez použitia vody a s uzavretým vodným cyklom vo vybraných priemyselných klastroch, • zahrnúť využívanie vody medzi parametre spoločnej schémy Únie na hodnotenie udržateľnosti dátových centier	2025 – 2026

	a navrhnuť minimálne výkonnostné normy týkajúce sa spotreby vody, • verejno-súkromná iniciatíva na dosiahnutie technologického prevratu v uskutočniteľných a cenovo dostupných metódach chladenia za sucha, ak sa nájdu správni partneri.	
	Podporiť výmenu najlepších postupov v oblasti bilancovania sladkej vody, účtovania vodných tokov, efektívneho využívania vody a inteligentného merania vody vo všetkých hospodárskych odvetviach.	od roku 2025
	Posúdiť kvalitu dostupných údajov o vode a v relevantných prípadoch predložiť legislatívny návrh na zavedenie nových modulov environmentálnych ekonomických účtov v prípade účtov vôd.	do konca roka 2026
ZÁRUKA ČISTEJ A CENOVO DOSTUPNEJ VODY PRE VŠETKÝCH, POSILNENIE POSTAVENIA SPOTREBITEĽOV A INÝCH POUŽÍVATEĽOV		
	Riešiť vodnú stopu výrobkov pri stanovovaní alebo aktualizácii požiadaviek podľa nariadenia o ekodizajne udržateľných výrobkov a environmentálnej značky EÚ.	2025 – 2027
	Podporiť najlepšie postupy týkajúce sa informovanosti verejnosti a úlohy stanovovania cien vody s cieľom podporiť efektívne využívanie vody, úhrady nákladov a uplatňovanie zásady „znečisťovateľ platí“, ako aj súvisiace riadenie vodných zdrojov na vnútroštátnej úrovni.	2026 – 2027
	Posilniť úsilie o zvýšenie odolnosti v oblasti vody v celom zastavanom prostredí pomocou nadchádzajúceho pracovného programu Nového európskeho Bauhausu na roky 2026 – 2027 a pripravovaného plánu pre cenovo dostupné bývanie.	2026
VEREJNÁ SPRÁVA A VYKONÁVANIE PREDPISOV NA URÝCHLENIE ZMENY		
	Zintenzívniť presadzovanie predpisov a začať štruktúrované dialógy so všetkými členskými štátmi na urýchlenie a rozšírenie vykonávania <i>acquis</i> EÚ v oblasti vodného hospodárstva na základe kľúčových priorít presadzovania predpisov vyplývajúcich z najnovšieho posúdenia plánov manažmentu povodí a povodňových rizík.	2025 – 2026
	V rámci komunity praxe v oblasti súdržnosti pri transformáciách organizovať pravidelnú výmenu s regiónmi, mestami a vodohospodárskymi orgánmi s cieľom podporiť výmenu najlepších postupov týkajúcich sa „špongiových krajinných oblastí“ a cezhraničnú spoluprácu v oblasti vody identifikovanú v rámci Interreg.	2025 – 2027
	Zaviesť vizualizátor integrujúci environmentálne údaje s údajmi týkajúcimi sa vodovodných a energetických sietí na pomoc členským štátom v ich úsilí pri priestorovom plánovaní s cieľom určiť najlepšie oblasti na vzájomne výhodné umiestnenie podnikateľských činností náročných na vodu.	2027
	Vytvoriť fórum pre odolnosť v oblasti vody.	od roku 2026
FINANCIE, INVESTÍCIE A INFRAŠTRUKTÚRA NA DOSIAHNUTIE STABILNÉHO ZÁSOBOVANIA		
	Spustiť vodohospodársky program EIB a poradenský nástroj pre udržateľné hospodárenie s vodami v spolupráci s Komisiou	2025

	s cieľom zintenzívniť pomoc potenciálnym príjemcom úverov, čím sa zvýši počet plánovaných projektov.	
	Podporiť členské štáty a regióny pri presmerovaní fondov politiky súdržnosti na odolnosť v oblasti vody v rámci preskúmania v polovici trvania.	2025
	Zriadiť nástroj na podnecovanie investícií do odolnosti v oblasti vody.	2026 – 2027
	Spustiť iniciatívu zelených a modrých koridorov na podporu obnovy ekologického prostredia a infraštruktúry vrátane riek, mokradí a obnovy pobrežia s cieľom obnoviť kolobeh vody pomocou prístupu „od zdroja do mora“.	2027
	Prijať plán pre prírodné kredity s cieľom využiť potenciál týchto nástrojov a stimulovať rozširovanie týchto trhov.	2025
	Využiť Nástroj technickej podpory na pomoc členským štátom riešiť výzvy súvisiace s vodou, a to najmä výzvy identifikované v rámci európskeho semestra.	od roku 2025
DIGITALIZÁCIA A UMEĽÁ INTELIGENCIA NA URÝCHLENIE A ZJEDNODUŠENIE SPRÁVNEHO HOSPODÁRENIA S VODAMI		
	Vyvinúť a implementovať aplikácie Destinácia Zem a digitálne dvojča oceánu EÚ v záujme odolnosti v oblasti vody a do roku 2030 sprístupniť tieto spôsobilosti celoštátnym a miestnym správnym orgánom v EÚ aj mimo nej.	2025 – 2030
	Vypracovať celounijný akčný plán digitalizácie v odvetví vodného hospodárstva vrátane celounijnej iniciatívy týkajúcej sa inteligentného merania pre všetkých.	2026
	Zriadiť tematické vodohospodárske centrum v rámci programu Copernicus.	2026
VÝSKUM A INOVÁCIE, VODOHOSPODÁRSKY PRIEMYSEL A ZRUČNOSTI NA POSILNENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI		
	Prepojenie vedy a politiky na šírenie výsledkov projektov výskumu a inovácií financovaných z prostriedkov EÚ, napr. prostredníctvom platformy jednotného kontaktného miesta.	2026
	Stratégia pre výskum a inovácie v záujme odolnosti v oblasti vody.	2026
	Priemyselná aliancia pre inteligentné vodohospodárstvo na stimulovanie konkurencieschopnosti.	2026
	Európska vodohospodárska akadémia.	2026 – 2027
	Znalostné a inovačné spoločenstvo (ZIS) vo vodohospodárskom, v morskom a námornom odvetví a ekosystéme v rámci Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT).	2026
	Podporiť ďalší výskum a inovácie na podporu udržateľného odsoľovania.	2026
	Výzva v oblasti vodohospodárskych technológií v spolupráci s EIC.	určí sa
BEZPEČNOSŤ A PRIPRAVENOSŤ NA POSILNENIE KOLEKTÍVNEJ ODOLNOSTI		
	Zvýšiť odolnosť vodohospodárskej infraštruktúry na pevnine a na mori prostredníctvom vykonávania smernice o odolnosti kritických subjektov.	2025
	Vylepšiť systémy včasného varovania a monitorovania v EÚ v reálnom čase posilnením Európskeho strediska pre monitorovanie sucha a Európskeho systému varovania pred	od roku 2025

	povodňami v rámci služby riadenia mimoriadnych situácií programu Copernicus.	
	Prijat' európsky plán adaptácie na zmenu klímy.	2026
	Posilniť prevenciu infekčných chorôb prenášaných vodou vykonávaním nariadenia (EÚ) 2022/2371 o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia.	od roku 2022
KONAŤ GLOBÁLNE – ÍŠŤ PRÍKLADOM, ANGAŽOVANOSŤ A INICIATÍVY		
	Presadzovať odolnosť v oblasti vody prostredníctvom stratégie Global Gateway podporou prioritných iniciatív súvisiacich s vodou a intenzívnejším zapojením krajín a regiónov.	od roku 2025
	Posilniť globálne riadenie vodných zdrojov zapojením sa do diskusií o budúcom globálnom rámci riadenia vodných zdrojov.	od roku 2025
	Rozvíjať cezhraničnú spoluprácu v oblasti vody prostredníctvom podpory prístupu k dohovoru OSN o vode.	od roku 2025
	Podporiť prístup k bezpečnému zdroju pitnej vody a/alebo sanitárnemu zariadeniu pre aspoň 70 miliónov osôb, uvoľniť viac investícií a zvýšiť konkurencieschopnosť vodohospodárskeho priemyslu EÚ.	prebieha
	Podstatne rozšíriť investície do riešení blízkeho prírody v rámci infraštruktúr alebo v spojení s infraštruktúrami.	od roku 2026
	Začleniť vodohospodárske otázky do medzinárodných procesov vrátane troch dohovorov z Ria o zmene klímy, biodiverzite a dezertifikácii.	od roku 2025
	Zlepšiť plnenie cieľov a zámerov Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu ⁸⁰ súvisiacich s vodou.	prebieha
	Zlepšiť angažovanosť EÚ v rámci Ramsarského dohovoru.	od roku 2025
	Posilniť angažovanosť okrem iného v skupinách G7, G20, koalícii pre cezhraničnú spoluprácu v oblasti vody, v rámci výzvy v oblasti sladkej vody a dialógu o vode v Baku.	od roku 2025
	Posúdiť investičné potreby každej kandidátskej krajiny na splnenie <i>acquis</i> v oblasti vodného hospodárstva.	od roku 2026
	Zintenzívniť angažovanosť v rámci Únie pre Stredozemie a partnerstva pre modré Stredozemie.	od roku 2025

Obnova a ochrana kolobehu vody

Do roku 2030 sa zavedú opatrenia na obnovu aspoň 30 % pobrežných a sladkovodných biotopov EÚ, ktoré nie sú v dobrom stave (*nariadenie o obnove prírody*).

Do roku 2030 aspoň 30 % druhov a biotopov, ktoré v súčasnosti nie sú v priaznivom stave, bude patriť do tejto kategórie alebo vykazovať silný pozitívny trend (*stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030*).

Do roku 2030 sa bude musieť obnoviť aspoň 25 000 km riek v EÚ na voľne tečúce rieky (*stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030*).

Do roku 2027 členské štáty ochrania, zlepšia a obnovia všetky útvary povrchovej a podzemnej vody s cieľom dosiahnuť dobrý stav (*rámcová smernica o vode*).

Budovanie hospodárstva inteligentne využívajúceho vodu, v ktorom sa na nikoho nezapadne, ktoré podporuje konkurencieschopnosť EÚ a ktoré dokáže prilákať investorov

Do roku 2030 odvetvia s najväčšou náročnosťou na vodu zavedú a posilnia postupy efektívneho využívania vody vrátane nasledujúcich odvetví, na základe existujúcich právnych predpisov EÚ:

- energetika: národné plány obnovy budov, ktoré sa majú predložiť do roku 2026, sa začnú zavádzať v jednotlivých členských štátoch s cieľom dosiahnuť postupnú obnovu existujúcich budov na vysoko energeticky hospodárne a dekarbonizované budovy do roku 2050, a to aj prostredníctvom prístupov a programov zameraných na čistenie vody (*smernica o energetickej hospodárnosti budov*),
- priemysel: využívanie vody sa začne citelne obmedzovať vo všetkých najväčších priemyselných výrobných procesoch a procesoch chovu hospodárskych zvierat v EÚ (*smernica o priemyselných emisiách*).

Okrem toho, pokiaľ ide o poľnohospodárstvo, v rámci strategických plánov SPP sa do roku 2027 poskytne podpora na postupy (nad rámec povinných požiadaviek) s cieľom zlepšiť zdravie pôdy (a tým zlepšiť zadržiavanie vody a obmedziť eróziu) na 47 % poľnohospodárskej plochy EÚ. Podpora na postupy udržateľného používania pesticídov a lepšieho hospodárenia so živinami pokryje 27 % (pesticídy) a 15 % (živiny) poľnohospodárskej plochy EÚ (podpora v rámci SPP a strategických plánov SPP).

Do roku 2030 členské štáty s úrovňami strát pri dodávkach vody, ktoré presiahnu limit za celú EÚ (stanoví sa do roku 2028), predložia akčný plán s opatreniami na zníženie strát v rámci svojich dodávateľských sietí (*smernica o pitnej vode*).

Do roku 2030 Komisia a členské štáty podporia opätovné využívanie vyčistených komunálnych odpadových vôd na všetky vhodné účely nad rámec poľnohospodárstva a posúdia uskutočniteľnosť a vhodnosť stanovenia cieľa EÚ týkajúceho sa opätovného využívania vody v jednotlivých hospodárskych odvetviach (*nariadenie o opätovnom využívaní vody*).

Záruka čistej a cenovo dostupnej vody pre všetkých, posilnenie postavenia spotrebiteľov a iných používateľov

Do roku 2027 členské štáty zavedú transparentné účty za pitnú a odpadovú vodu s cieľom zvýšiť povedomie spotrebiteľov o ich spotrebe a skutočnej cene vody, ako aj systémy dohľadu na monitorovanie parametrov verejného zdravia v komunálnych odpadových vodách v prípade núdzových situácií (*smernica o pitnej vode*, *smernica o čistení komunálnych odpadových vôd*).

Do roku 2029 členské štáty poskytnú Komisii informácie o opatreniach prijatých na zlepšenie prístupu k pitnej vode a sanitácii pre všetkých vrátane zraniteľných a marginalizovaných skupín a začnú jej každých šesť rokov poskytovať súvisiace aktualizácie (*smernica o pitnej vode* a *smernica o čistení komunálnych odpadových vôd*).

Do roku 2030 EÚ podporí prístup 70 miliónov osôb k bezpečnému zdroju pitnej vody a/alebo sanitárnemu zariadeniu (*záväzok EÚ v rámci Akčného programu pre vodu*).

Do roku 2033 všetky mestá EÚ s viac ako 100 000 obyvateľmi vypracujú integrované plány nakladania s komunálnymi odpadovými vodami, v ktorých uprednostnia riešenia blízke prírode a zelené/modré infraštruktúry (*smernica o čistení komunálnych odpadových vôd*).